

אשיחה בקיץ

שיחות מפי
הרב אורן נזרית שליט"א

פרשת
לך לך

אשיחה בחק"ך

שיחות מפי הרב אורן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים אשיחה בחק"ך (ה כרכים)
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com

תוכן הענינים

ג	מעשיות ספר בראשית - לבושים ליסודי עבודה
ג	'לך לך מארצך' - קשיים המסיעים להגיע למטרה
ה	'לך לך מארצך' - התנתקות מתפיסות הסביבה
ו	אחוד הפחות כלם למען יחוד הבורא
ז	'לך לך' - ירידת הנשמה לעולם השפל
ז	'לך לך' - התשובה לפתוי היצר
ח	'שכר הפסיעות' של אברהם אבינו
ט	קשיש יעד - חסר ב'לשמה'
י	שכרה של חצי פסיעה
יא	'הנפש אשר עשו בחרן'
יב	מעלת 'קרויב רחוקים'
יג	"מי ילד לי את אלה?"
יג	אהבת ישראל ללא גבול
יג	לקרב ולא לרחק!
טו	עבודתו של הצדיק
טו	פלאות דרכי הבורא - לעורר את האדם
יז	לבד ידח ממונו נדח
יז	'לעולם יקדים אדם תפלה לצרה'
יח	חסרון המתאחר בתפלה
יט	מנעיש עולמות בתפלה זכה
יט	סימן שלא התפללו...
יט	אין תפלה שחזרת ריקם!
כ	תפלה עבור צרתם של אחרים
כא	צערי היה גדול יותר מצערם...
כב	'וירא בסבלתם' - נתן עיניו ולבו
כב	'שנוי השם' באישון לילה...
כב	מלאך מליץ אחד מני אלה...
כג	הרבי הקדוש שהפך ל'שליח'
כג	שתף לצרת כל יהודי
כג	עצת ה'מתפלל על חברו'
כד	תתפללו בעד שונאים!...
כד	כל תפלה - דינה להתקבל

ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת ובז"ב
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0509013000, 0506491414

שיחה לפְּרִשְׁת לָךְ לָךְ

עמידה בנסינות העולם הזה

הספורים המופיעים בספר בראשית אינם אלא פְּרִשְׁת, מעטה חיצוני, כלפי חוץ נראים כארועים היסטוריים גרידא, אולם הם עוטפים בחבם ענינים נעלים ונשגבים, והוראות נפלאות הנוגעות לנו למעשה.

והנה אם נתבונן בכתוב ובנאמר, בסיועם של גדולי הדורות אבירי הלב והמחשבה, נבין כיצד 'לקרא' את הדברים באפן הנכון, ובכך נזכה 'לטל עצמה מן התורה' (ילקוט שמשלי ר"ט) בכל דרכינו ומעשינו.

'לך לך מארצך' - קשיים המסייעים להגיע למטרה

איתא במדרש (ב"ר פל"ט): "אמר רבי לוי שתי פעמים כתיב 'לך לך' ואין אנו יודעים אי זו חביבה אם השניה אם הראשונה", המדרש מצגן לנו שהצווי 'לך לך' מופיע בשני מקומות, בנסיון הראשון הפותח את פְּרִשְׁתנו, 'לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך', ובנסיון העשירי - נסיון העקדה (בראשית כב, ב): "קח נא את בנך... ולך לך אל ארץ המריה והעלהו שם לעלה", ומסתפק המדרש איזה מהם חביב יותר לפני ה'? האם נסיון 'לך לך' או נסיון העקדה?

ולכאורה קשה ביותר, הלא פשיטא שנסיון העקדה קשה יותר, הקדוש ברוך הוא מצוה את אברהם לעלות לעולה את בנו האהוב שנולד לו לבן מאה שנה, מעשה העומד בסתירה לכל תכונתו ומדתו של אברהם אבינו, 'עמוד החסד', וכי כיצד נתן להשוות לו, וכל שכן להאדיר ממנו, את נסיון 'לך לך'?

בסיעתא דשמיא, נמצאים אנו בשבוע פְּרִשְׁת 'לך לך', בו אנו מתחילים לקרא את המארעות שארעו לאבי האמה אברהם אבינו עליו השלום, 'אחד היה אברהם' אשר נתנסה בעשרה נסיונות - ועמד בכלם בעז ובגבורה. הפְּרִשְׁת פותחת בקריאתו של הבורא 'תברך לאברהם העברי': 'לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך', עוב את כל המכר לך, את כל הרקע שלנו את דמותך עד היום, ובכח אמונתך בבורא - צא אל הלא נודע.

מעשיות ספר בראשית - לבושים ליסודי עבודה

כאשר קוראים את הפְּרִשְׁת הללו, עלולים בטעות להתניח למספר בהן כאל צרור מארעות שארעו בתקופה היסטורית קדומה, אולם, מלמדים אותנו רבותינו, שכל המעשים המספרים בתורה, הנם לבושים לבחינות השיבות בכל אחד מאתנו, כאשר הקדוש ברוך הוא קורא לאברהם 'לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך' - הרי זו בהכרח קריאה אל כל יהודי ויהודי, בכל הדורות כלם עד ביאת גואל.

תפקיד התורה ללמד אותנו נתיבי עבודה וארחות חיים, כיצד נתקרב אל ה' יתברך, כיצד נציל ונדלג על קשיים, אילו מסרים עלינו להחדיר לעצמנו בחיי היומיום - הכל טמון וגלום בספורים ובמעשים הקדושים, אותם אנו קוראים בשבתות אלו.

וידועה אמרתו של השרף מקוצק וצוקלה"ה בדרך צחות, שפְּרִשְׁת התורה - פְּרִשְׁת חמש בראשית - מכסות במעיל פְּרִשְׁת, כלומר

פֶּרֶשֶׁת לֶךְ לֶךְ

בעל תשובה? באותה אשה - שחלק לך ה', ובאותו זמן - שאתה עומד בו, ובאותו מקום - שאתה שרוי בתוכו, הסביבה שחלק לך הבורא אינה מהנה גורם מפריע בשום פנים ואופן, אלא אדרבה, גורם המוביל אותך לשלמות התקון.

יסוד זה נרמז בקריאת הבורא לאברהם, שהנה באמור קריאה לכל יהודי ויהודי - 'לך לך', צריך אתה שתהיה הליכתך לך, דהיינו ליעוד והתכלית היחודיים לך, עבורם נשלחת לעולם הזה, וכיצד תגיע לאותו יעוד? 'מאמצך ומומלכתך ומבית אביך', מ"ם הסבה, המציאות הסובבת אותך היא אשר מובילה אותך אל התכלית, ארצך מולדתך ובית אביך, אין לך לברח מהם, אלא לשמח בהם, לרתם את המקיף והסובב אותך לצורך עבודת ה'.

ובזה יבאר המדרש שפתחנו, אשר מסתפק איזה נסיון נעלה יותר, כי אמנם נסיון עקדה הוא קשה יותר, אך הוא נסיון לשעצה אחת, לעצמת זאת נסיון 'לך לך' עם היותו נסיון שאינו שונה בקשיו לנסיון העקדה, הרי הוא נסיון תמידי ומקיף את כל חיי האדם, להשכיל לתעל את כל הסובב אותו, בכל מצב ותקופה בחיים, לצורך הגשמת יעודו. וזהו שהמדרש העמיד על כך המאזנים, את חביבות העקדה על פני 'לך לך', מצד מהות הנסיון, ולעצמת זאת את חביבות 'לך לך' על נסיון העקדה מצד תמידות הנסיון.

והנה בנסיונות אברהם אבינו אנו מוצאים שלשה שלבים: א. נסיון 'לך לך', ב. נסיון המילה, שבו נאמר 'התהלך לפני והיה תמים', ג. נסיון העקדה. וכבר הזכרנו (שיחה לפרשת נח עמ' פא) שאף חיי האדם מחלקים לשלש תקופות, כדגמת 'תבת נח' המחלקת לשלשה מדורים, "תחתים שנים ושלשים תעשה", ימי העליה עד גיל עשרים, ימי העמידה עד גיל ארבעים, וימי הירידה עד גיל ששים, ובכל אחת מן התקופות הללו ואתגריה בצדה, בשנות הבחירות מפעמת באדם התאנה, בימי

עוד צריך להבין משמעות הכפילות 'לך לך', מה בא להוסיף באמרו 'לך'? וכן מדוע נקט לשון הליכה דווקא?

מבאר בספר הקדוש 'נתיבות שלום' משם זקנו בעל 'יסוד העבודה': כידוע כל יום שעובר על האדם בחייו, אינו דומה ליום וולתו, בכל יום מטל עליו לתקן ענין מסים, לכל יום תפקיד ויעוד יחודי משלו. ובכלל זה, הקדוש ברוך הוא רוקם סביב האדם את הסביבה הראויה לצורך אותו תקון, אזור מגוריו, החברים המקיפים אותו, המצבים בהם הוא נתון, הכל מכונן בתכלית הדקדוק לתקון המטל עליו, אם לצורך תקון של אותו יום, אם זה המטל עליו באופן כללי בחייו, הכל נתן עבורו, כדי שישלים את יעודו ותכליתו עלי אדמות.

והזכרנו מספר פעמים, שתכלית האדם בעולם הזה, היא לשבר את הטבע, לעקר מדות רעות המשרשות בו, כמאמר הכתוב (איוב יא, יב) 'ועיר פרא אדם יולד', ופעמים האדם מרגיש שמתעוררות בו מדות המכבידות עליו, ומונעות ממנו את הקרבה לקדוש ברוך הוא, אולם עליו לדעת שהיא הנותנת, אותן מדות שהבורא נטע ושתל בקרבו, הן ממש כלי-עזר להגיע לתכלית שלו. וכן פרש ה' בעל שם טוב' הקדוש לשון המדרש (ב"ר פנ"א) 'אין דבר רע יורד מלמעלה', דהיינו שאם אדם רואה שנמשך בעבותות אהבה לאיזה דבר שלילי שהתורה אסרה, צריך לדעת ש'אין רע יורד מן השמים', ובכידו לתעל אותו כח אהבה שבו אל דברים שבקדשה.

וידועים דברי חז"ל (יומא פו, ב): "היכי דמי בעל תשובה? באותה אשה ובאותו פרוק ובאותו מקום". ופרשו הצדיקים, שפעמים אדם בטוה שמהצב סביבו מוביל אותו לשלילה, 'האשה אשר נתתה עמדי', המקום בו מתגורר, החברה המקיפה אותו, והיה רק אם ישנה את הסביבה שלו - יש לו תקנה. להפקיע מדעה זו, אמרו חז"ל: 'היכי דמי

פרשת לך לך

ובהשתדלות, אמנם פעמים שהסביבה מקנה לאדם תכונות המושכות אותו לצד השלילי, כדברי הרמב"ם (דעות ו, א): "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו, ונוהג כמנהג אנשי מדינתו..", אזי מצוה התורה 'לך לך' נתק את עצמו מהשפעות אלו, ותעבד בדרך לבטח את בוראו.

ואפן ההתנתקות - מן הקל אל הכבד:

א. ראשית 'לך לך מארצה' אל תזדה עם אנשי מדינתך, השכנים שלך, תרגיש שאינך שייך אליהם, וזו עבודה שאינה קשה מאד, שכן אלו אינם קבועים בלבם של האדם, קל לו להפריד מהם. וכן מצינו אצל יעקב אבינו, שהעיד על עצמו 'עם לכן גרתי' - ותרג"ג מצות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים (בראשית לב, ה וברש"י), יעקב שוהה כ"ב שנים בבית לכן הארמי, ואינו לומד ממעשיו, כי מלכתחלה לא היתה לייעקב שום שיכות עם לכן, מעבר למגוריו עמו בכפיפה אחת, ממילא לא בקשי עלה לו להתנתק ממנו.

ב. לאחר מכן נאמר 'ממולדתך דהינו המדות שהאדם קנה מהסביבה הקרובה לו, חבריו ומשפחתו, אותם הוא אוהב ומעריך, יש ביניהם לבינו קשר רגשי, שזאת יותר קשה לעקר.

ג. והכי קשה - 'מבית אביו', אלו התכונות שפאו לאדם בתורשה מאביו ואמו, "הן בעוון חוללתי ובחטא יחמתי אמי", ותכונות אלו מחדרות בעצמותיו, ובוערות בו כאש, ורק בעבודה רבה שייך לעקור. ומגלה התורה לאדם: גם זה אפשרי, שייך לעקר מדות ותכונות המטבעות בנפש.

וזאת כיצד? אומר רש"י 'לך לך' - להנאתך ולטובתך, אדם שמתאמץ לתקן את מדותיו, מרגיש בנפשו את ההנאה, את הטובה, את העדון הגדול שבקרבת ה' יתברך, וזה מעודד אותו להמשיך ולעבד עוד ועוד, עד שיגיע לכדי שלמות.

העמידה - הקנאה, ובימי הזקנה - הפכוד, ממילא הצווי הפותח 'לך לך' מתייחס לכל אחת מתקופות החיים: ביחס לכל אתגר וקשי, בכל מצב ובכל גיל, אל תברח מהסביבה שאתה מציוי בה, אדרבה תסתיע בה, כי היא נתנה וסדרה במיוחד עבורך, כדי שתשלים את היעוד והתכלית הראויה לכל אחת מתקופות חייך.

וכן פשוט הצדיקים על המשנה באבות (פ"ב מ"ד): "ואל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה", יש והאדם אומר לעצמו: עכשו במצב הנוכחי, אין לי את היכולת להשתנות, האשה, הילדים, הסביבה, כלם מקשים עלי, אחכה לזמן שהמצב יתבהר יותר, 'לכשאפנה אשנה', כשאפנה מכל הקשיים אשתנה ואחז בדרך העליה. על כך עונה המשנה שאין לו לאדם לחשוב באפן הזה 'שמא לא תפנה' - שמא הקדוש ברוך הוא רוצה שתעבד אותו ותשיג את השפע הגדול המיעד לך ודוק כשאתה במצב שקשה לך מאד, באפן של 'לא תפנה', ודוק שתעבד בסביבה שלך, במקום שלך, בכלים שלך, על ידי זה תתקרב לה' יתברך.

'לך לך מארצה' - התנתקות מתמיסות הסביבה

עוד יש להתבונן בצווי 'לך לך', הנה מנה הבורא ג' יציאות זו לפנים מזו: מארצה, ממולדתך, ומבית אביו. ולכאורה הסדר צריך להיות להפך, כאשר האדם יוצא ממקומו - אזי ראשונה הוא מתרחק מהמעגל הקרוב אליו ביותר, מבית אביו, אחר כך ממולדתו, שהוא כולל יותר, ולבסוף יוצא מארצו, ומדוע נקט הבורא את אפן היציאה להפך, באפן לכאורה נוגד את ההגיון?

ומבאר בנתיבות שלום' על דרך העבודה: הקריאה 'לך לך מארצה'... אל הארץ אשר אראך' טומנת בחבה קריאה לכל יהודי ויהודי להתנתק מהמדות הלא טובות שיש בו, ולעבד את הקדוש ברוך הוא בטרם גדול, ביגיעה

כְּדָרְשָׁת לָךְ לָךְ

כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּסִפְר 'תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף' (פְּרָשָׁת יִתְרוֹ) אֵת הַפְּסוּק (אִיּוֹב יד, ד): "מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד", שָׁאֵל לוֹ לְאָדָם לְקָשֶׁר אֵלָיו אֶת כָּח הַקִּדְשָׁה שֶׁבּוֹ, וְלִדְחוֹת אֶת כָּח הַטָּמְאָה, אֲלֵא יִקָּשֶׁר אֶת כָּל הַכּוֹחוֹת כָּלָם לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרָא, כְּדָרְשָׁת חַז"ל (בְּרֵכוֹת נד, א) "'בְּכָל לְבָבְךָ' - בְּשְׁנֵי יִצְרֶיךָ, בִּיָּצֵר טוֹב וּבִיָּצֵר הָרַע".

וּבַעַל 'בֵּית אֲבֵרָה' בָּאֵר בְּזֶה לְשׁוֹן הַכְּתוּב בַּתְּהִלִּים (נא, א) "לִמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: כְּבוֹא אֵלָיו נָתַן הַנְּבִיא כְּאֲשֶׁר בָּא אֶל בֵּית שֶׁבַע", כְּלוֹמֵר, כְּאוֹתָהּ תְּשׁוּקָה שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם בְּשַׁעַה שֶׁהֵיָצֵר הָרַע מִפְּתָה אוֹתוֹ חֵס וְשָׁלוֹם אֶל הָעֵבֶרָה, כִּי בְדִיוֹק מִכְרַח הוּא לְהִשְׁתַּקֵּק אֶל הַקִּדְשָׁה; לַחוּשׁ הַשְׁתַּקֵּקוֹת 'כְּבוֹא אֵלָיו נָתַן הַנְּבִיא', מִמֶּשׁ 'כְּאֲשֶׁר בָּא אֶל בֵּית שֶׁבַע', כִּפִּי שְׁמֵרָגִישׁ בְּהַמְשִׁכּוֹ אֶל הָעֵבֶרָה. לְקָשֶׁר וּלְחַבֵּר אֶת כָּל הַכּוֹחוֹת אֶל הַקִּדְשָׁה וְעֲבוֹדַת ה'.

וְעַנֵּן זֶה, הַבַּע בְּלִשׁוֹנוֹ הַזֶּהב שֶׁל הַרְמַב"ם (תְּשׁוּבָה י, ג): "וְכִיצַד הִיא הָאֲהָבָה הָרְאוּיָה? הוּא שֶׁיֵּאָהֵב אֶת ה' אֲהָבָה גְּדוּלָּה יִתְרָה עֲזָה מְאֹד, עַד שֶׁתִּהְיֶה נִפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּאֲהָבַת ה', וְנִמְצָא שׁוֹגֵה בֶּה תְּמִיד כְּאִלּוּ חוֹלָה חֲלֵי הָאֲהָבָה, שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ פְּנוּיָה מֵאֲהָבַת אוֹתָהּ אִשָּׁה וְהוּא שׁוֹגֵה בֶּה תְּמִיד בֵּין בְּשִׁבְתּוֹ בֵּין בְּקוּמּוֹ בֵּין בְּשַׁעַה שֶׁהוּא אוֹכֵל וְשׁוֹתֵה, יִתֵּר מִזֶּה תִּהְיֶה אֲהָבַת ה' בְּלֵב אוֹהֲבֵיו שׁוֹגִים בֶּה תְּמִיד, כְּמוֹ שֶׁצִּוְּנו 'בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ', וְהוּא שֶׁשְׁלֵמָה אָמַר דְּרָךְ מֶשֶׁל 'כִּי חוֹלַת אֲהָבָה אֲנִי, וְכָל שִׁיר הַשִּׁירִים מֶשֶׁל הוּא לַעֲנִין זֶה".

דִּהְיִנו שְׁאוֹתוֹ כִּחַ עַצְמוֹ שֶׁל תְּשׁוּקָה, 'כִּי עֲזָה כִּמְנוֹת אֲהָבָה', רְאוּיָה לְהִתְבַּטֵּא בְּקָשֶׁר שֶׁבֵּין ה' לְבְרוּאָיו - יִרְאָיו.

וְזֶהוּ שֶׁנֶּרְמַז בְּנִבְיָא יִשְׁעִיָּה (נא, ב): "הִבִּיטוּ אֶל אֲבֵרָה אֲבִיכֶם וְאֶל שָׂרָה תְּחוּלְלֶכֶם כִּי אֶחָד קָרָאתִיו וְאֶבְרָהֵם וְאֶרְפָּהוּ", 'כִּי אֶחָד קָרָאתִיו', אֲבֵרָה אֲבִינוֹ אֶחָד בְּאִישִׁיוֹתוֹ אֶת כָּל הַכּוֹחוֹת כָּלָם, הֵן הַשְׁלִילִיִּים וְהֵן הַחִיּוּבִיִּים, לְאֲהָבַת ה' וְיִחוּדוֹ הַשָּׁלֵם.

וְהִזְכַּרְנוּ בְּשִׁיחַתְנוּ לְפָרְשַׁת נֹחַ (שם) אֵת הַמַּעֲשֶׂה מִהֶרֶב הַקְּדוּשׁ מֵאִפְטָא זִיע"א, שֶׁפַּעַם הִגִּיעַ אֵלָיו יְהוּדֵי אֶחָד, וְתָנָה בְּפָנָיו אֶת צַעְרוֹ, מִחוּ מְלֵא בְּלִבוֹלִים וּסְפָקוֹת בְּאַמוּנָה, וְאֵין הוּא יוֹדֵעַ כִּיצַד לְהַחֲלִץ מִן הַסִּבָּה. אָמַר לוֹ הַצַּדִּיק: כִּפִּי הִנְרָאָה, לְשִׁכְנִים שֶׁלֶךְ יֵשׁ גַּם בֵּין סְפָקוֹת בְּאַמוּנָה, וְאַף נִדְבֵק הַדְּבָר בָּךְ...

אוֹלָם כְּאִמּוֹר, אִפְלוּ שֶׁלֹּא הַכֹּל תְּלוּי בּוֹ, יְכוּל הָאָדָם עִם רָצוֹן עַז וְהֶרְבֵּה תְּפִלָּה לְהַחֲלִץ מִבְּעִיּוֹת אֵלָיו, יְכוּל לְהִתְנַתֵּק, עֲצָתוֹ שֶׁיִּלָּךְ מִהַקֵּל אֶל הַכֶּבֶד, וְכִמוֹ שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא צָוָה לְאֲבֵרָה: 'לָךְ לָךְ', קִדְּם 'מֵאֲרָצְךָ', מִתְּפִיסוֹת אֲנָשֵׁי מְדִינָתְךָ, לְאַחֵר מִכֵּן 'מִמּוֹלֶדֶתְךָ' הַנּוֹרְמוֹת הַמְּשַׁפְּחָתִיּוֹת, וּלְבִסּוֹף תִּגִּיעַ לַעֲבוֹדָה עַל מַדּוֹת הַבָּאוֹת 'מִבֵּית אֲבִיךָ', תְּכוּנוֹת הַמְּטָעֵן הַגִּנְטִי שֶׁלֶךְ, וְהַנְּטִיּוֹת הַטְּבָעִיּוֹת, שֶׁגַּם עֲלֵיהֶם נָתַן לַעֲבֹד וּלְהַצִּלִּית.

וְאֵכֵן אֲבֵרָה אֲבִינוֹ, מִהֵנָּה אֵת הַדִּגְמָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר לְמִסֵּר זֶה: הוּא נוֹלֵד בְּסִבִּיבָה שֶׁכָּל כָּלָה עוֹבְדֵי אֱלִילִים, אֲבִיו תֵּרַח הָיָה בַּעַל עֶסֶק גְּדוֹל לְיִצְוֹר וּמְכִירַת צִלְמֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְעַל אֵף כָּל הַהִשְׁפָּעָה הַסְּבִיבָתִית, אֲבֵרָה יָדַע לְהִתְנַתֵּק מִכָּל זֶה, 'אֲבֵרָה הָעֵבֶרִי' - עוֹלָם כְּלוֹ מַעֲבָר אֶחָד וְהוּא מַעֲבָר אֶחָד, בְּטַל בְּקִרְבּוֹ אֶת כָּל הַמְּסָרִים הַחִבְרָתִיִּים, הַפֶּךְ אֶת כָּל תְּכוּנוֹתָיו וְטָבְעוֹ עַד הַקָּצָה הָאַחֲרוֹן. וְכִמְהָ שֶׁהַדְּבָר נִשְׁמַע רְחוֹק וּבִלְתִּי אֲפָשֶׁרִי - מֵאֲבֵרָה אֲנוּ לְמַדִּים שֶׁאֲפָשֶׁר הַכֹּל.

אֶחָד הַכּוֹחוֹת כָּלָם לְמַעַן יְחוּד הַבּוֹרָא

עוֹד אָמַר חַז"ל הַקְּדוּשִׁים (אֲבוֹת פ"ה מ"ג): "עֲשֶׂרָה נְסִינּוֹת נִתְּנָסָה אֲבֵרָה אֲבִינוֹ עָלָיו הַשָּׁלוֹם וְעָמַד בְּכָלָם לְהוֹדִיעַ כְּמָה חֲבָתוֹ שֶׁל אֲבֵרָה אֲבִינוֹ עָלָיו הַשָּׁלוֹם". אוֹמֵר הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ: הַתְּכִלִּית הָעוֹלָה מִכָּל תְּרִי"ג מִצְוֹת, הִיא מִצְוַת 'וְאֲהָבָת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מַאֲדְךָ', לְהַגִּיעַ לְאֲהָבַת ה', לְקַדֵּשׁ אֶת כָּל הַכּוֹחוֹת לְמַעַן יְחוּדוֹ יִתְבָּרֵךְ,

פְּרִשְׁת לָךְ לָךְ

"וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׂכֵם" - אֵלּוּ בְּתֵי כְּנַסִּיּוֹת (שְׂכָ"ם נוֹטְרִיקוֹן שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, שֵׁם מְקוֹם שְׂכִינָה) "עַד אֵלּוֹן מוֹרֶה" - אֵלּוּ בְּתֵי מִדְרָשׁוֹת שְׁמוֹרִים הֶלְכָּה, "וַהֲכַנְנִי אֲזִי בְּאֶרֶץ" זֹכָה לְהַכְנִיעַ יִצְרוֹ הָרַע, וְלִכְפֹּף כָּל שְׁעוֹר קוֹמָתוֹ אֶל הַקִּדְשָׁה.

'לָךְ לָךְ' - הַתְּשׁוּבָה לַפְּתוּיֵי הַיִּצָּר

וּמַר זְקֵנֵי הַקִּדּוּשׁ רַבְּנֵי יַעֲקֹב אֲבִיחֻצִּירָא זִיע"א, בְּסִפְרוֹ 'פְּתוּחֵי חוֹתָם' (לָךְ לָךְ) כּוֹתֵב אֵף הוּא רַמְזִים נִפְלְאִים בְּפִסּוּקִים אֵלּוּ, וּכְדַרְכוֹ בְּקִדְשׁ, דְּבָרָיו הַקִּדּוּשִׁים יוֹרְדִים וְנוֹקְבִים חֲדָרֵי בֶטֶן, פּוֹלְחִים כְּלִיּוֹת וְלֵב, וּמַעֲלִים מִרְפָּא וּמִזוֹר לְשִׁבּוּרֵי לֵב שְׁכָמוֹתָנוּ, בְּבַחֲנֵינָה לְשׁוֹן חֲכָמִים מִרְפָּא:

בְּמָה כָּחוֹ שֶׁל הַיִּצָּר הָרַע גָּדוֹל? כִּיצַד בָּנִי אָדָם נִפְתִּים אַחֵר פְּתוּיָיו, אֵף עַל פִּי שְׁמוֹדְעִים הֵם לְכָךְ שֶׁבִּזָּה הֵם מְמִירִים אֶת עוֹלָמָם הַנִּצְחִי בְּנִזִּיד עֲדָשִׁים?

מִבָּאָר לָנוּ מֶרֶן 'אֲבִיר יַעֲקֹב', כִּי שֶׁלֹּשׁ סְבוֹת יֵשׁ בְּדָבָר:

א. מִפְּנֵי שֶׁיִּצָּר הָרַע מִשְׁלֵם בְּמִזְמָן, הוּא נוֹתֵן תְּמוּרָה כָּאֵן וְעַכְשָׁיו, לַעֲמָתוֹ הַיִּצָּר הַטוֹב מִבְּטִיחַ טוֹבָה לְנִשְׁמַת הָאָדָם לְאַחֵר מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה. וּמִפְּנֵי כֵן, מִפְּתָה הַיִּצָּר הָרַע אֶת הָאָדָם בְּמִתְקַן לְשׁוֹן, וְאוֹמֵר לוֹ: טוֹבֶתְךָ מוֹכֵנֶת לָךְ בְּרַגַּע זֶה, לָמָּה לָךְ לְרִדְף אַחֵר טוֹבָה שֶׁהִיא רְחוּקָה, וְסִפֵּק אִם תִּשְׁגֵּי אוֹתָהּ, הָאֶרֶץ הַנָּה רַחֲבַת יָדַיִם לְפָנֶיךָ, כָּל הַנְּאוֹת הַגּוֹף מִצִּוִּיִּן בָּהּ, אֵין מוֹנֵעַ וְאֵין מַעֲכָב...

ב. גּוֹף הָאָדָם קָרִץ מִחֲמַר, מִמִּילָא הוּא נִמְשָׁךְ וּמִתְאַוֶּה לְכָל תְּאוֹת הָעוֹלָם מַעֲצָם טְבָעוֹ, וְעַל כֵּן גִּבּוֹן זֶה אֶמְרוּ 'מִצָּא מִיֵּן אֶת מִינוֹ וְנִעוֹר'.

ג. אָדָם הַמִּצְוִי בְּסִבִּיכָה 'פּוֹשֶׁרֶת' מִבְּחִינָה רִוּחָנִית, כֹּאשֶׁר הוּא מִבְּקָשׁ לְהִתְחַזֵּק, מִתְעוֹרְרוֹת בּוֹ מִחֲשָׁבוֹת: וְכִי אֲנִי יוֹתֵר טוֹב מֵהוֹרִי?

'לָךְ לָךְ' - יְרִידַת הַנִּשְׁמָה לָעוֹלָם הַשְּׁפָל

עוֹד מִצָּאנוּ בְּזִהַר הַקִּדּוּשׁ (סִתְרֵי תוֹרָה לָךְ לָךְ), שְׁרָמְזוּ רַמְזִים נִעְלִים בְּפִסּוּקִים אֵלּוּ: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם" - אַבְרָהָם רִמְזוּ אֶל הַנִּשְׁמָה, אֲשֶׁר חֲצוּבָה מִתַּחַת כֶּסֶּא הַכְּבוֹד, וְהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַצְנֶה עָלֶיהָ: "לָךְ לָךְ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלַדְתָּהּ וּמִבֵּית אֲבִיהָ אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךָ" - אֶת שְׁהִיית סְפוּנָה וְצִוּרָה בְּאוֹצַר הַנִּשְׁמָה, לְכִי לָךְ אֶל הָעוֹלָם הַזֶּה הַשְּׁפָל, וְתִקְנִי בּוֹ תוֹרָה וּמִצְוֹת. וְהִיָּה אִם תִּמְלְאִי אֶת שְׁלִיחוֹתְךָ כְּרָאוּי, תִּזְכְּרִי לְשַׁבַּע בְּרָכוֹת: א. וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי גָּדוֹל, ב. וְאַבְרָכָה, ג. וְאַגְדִּלָּה שְׁמִי, ד. וְהִיָּה בְּרָכָה, ה. וְאַבְרָכָה מִבְּרָכָה, ו. וּמִקְלָלָה אֲאָר, ז. וְנִבְרָכוּ בָּהּ כָּל מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה.

וּמָה קוֹרָה בְּפִעֵל? "וַיִּלָּךְ אַבְרָם כֹּאשֶׁר דָּבַר אֱלֹהֵי ה'" - הַנִּשְׁמָה יוֹרְדַת לָעוֹלָם הַזֶּה כְּצוּרֵי ה', אוֹלָם "וַיִּלָּךְ אֲתָּו לֹוֹ" - נִחַ'שׁ כְּרוּךְ עַל עַקְבוֹ, הַיִּצָּר הָרַע אֲשֶׁר 'לִפְתָּח חֲטָאת רִבִּץ', לוֹט לְשׁוֹן קָלָה, שְׁנִתְקַלֵּל עַל יְדֵי ה' בְּזִמָּן הַחֲטָא הַקִּדְמוֹנִי.

י"ב שָׁנִים מִצְוֵי הָאָדָם בְּשִׁלִּיטַת יִצָּר הָרַע בְּלִבָּד, אֲכֹן כֹּאשֶׁר מְסִים שְׁנַת י"ב, "וְאַבְרָם בֶּן חֲמִשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה" - שְׁבַעִים וְחֲמִשׁ עוֹלָה בְּמִסְפָּר קֶטֶן י"ב ($7+5=12$), "בְּצִאֲתוֹ מִחֶרֶן" - אֲזִי הוּא 'יוֹצֵא מִחֶרֶן', יוֹצֵא מִשְׁלִיטַת יִצָּר הָרַע וְנִמְסָר לְשִׁלִּיטַת יִצָּר הַטוֹב.

"וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ" - הָאִשָּׁה מְסַמֶּלֶת אֶת כְּחוֹת הַגּוֹף, כֶּשֶׁם שֶׁתִּפְקִיד הָאִשָּׁה לְסִיעַ לְבַעֲלָהּ, כֶּךָ תִּפְקִיד הַגּוֹף לְסִיעַ לְנִשְׁמָה, "וְאֵת לֹוֹט בֶּן אֲחִיו" - כְּחוֹת הָרַע, "וְאֵת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ" - הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה, "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחַרְוֹן" הַכְּחוֹת שֶׁהָיוּ בְּשִׁלִּיטַת יִצָּר הָרַע קִדְּם י"ג שָׁנִים, וְעַכְשָׁיו הָאָדָם מִתְעַל אוֹתָם אֶל הַקִּדְשָׁה, "וַיִּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן" כָּל הַכְּחוֹת הֵלְלוּ הָאָדָם מִבְּקָשׁ לְהַכְנִיעַ אֶל מוֹל פָּנֵי עֲלִיּוֹן, אֲזִי "וַיִּבְאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן", חֲפִץ ה' בְּקִדּוֹ יִצְלַח, וְנִשְׁמָתוֹ תִּעֲלֶה בְּמַעֲלוֹת הַרוּחָנִיּוֹת. בְּנוֹסֶף לְכָךְ,

פְּרִשְׁת לָךְ לָךְ

אומר הסתפל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה, דע מאין באת, וילאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת - מטפה סרוחה, וילאן אתה הולך - למקום עפר רמה ותולעה, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון - לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא."

וג' הסתכליות אלו כלל באמרו "לך לך", דהיינו לך לך מהנאות העולם הזה, וכיצד תגיע לידי כך, שתהביל את תענוגות העולם הזה? א. 'מארצך' - מ"ם הסבה, הינו מסבת ארצך, המקום אליו אתה הולך, 'מקום עפר רמה ותולעה', ב. 'ממולדתך' - מסבת המקום ממנו נולדת, 'טפה סרוחה', ג. 'מבית אביך' מסבת בית אביך, מלך מלכי המלכים, לפני אתה עתיד לתן דין וחשבון. ואם תתבונן בכל אלו - תזכה לכל הברכות והישועות: ואעשך לגוי גדול ואברכך וכו' וכו'...

שְׂכַר הַפְּסִיעוֹת שֶׁל אַבְרָהָם אַבְנֵנו

אימא במדרש (ב"ר פל"ט): "אמר רבי יוחנן: 'לך לך מארצך', מארפכי שלך. וממולדתך, זו שכוונתך. ומבית אביך, זו בית אביך. אל הארץ אשר ארצך, ולמה לא גלה לו, כדי לחבבה בעיניו ולתן לו שכר על כל פסיעה ופסיעה."

ותמהו המפרשים על דברי המדרש תמיהה רבתא, אלו היה יודע אברהם לאן פניו מועדות, וכי לא היה לו שכר על כל פסיעה ופסיעה? והלא למדנו שההולך לבית הכנסת שכר פסיעות בידו, וכפי שאמר רבי יוחנן עצמו (סוטה כב, א): למדנו קבול שכר מאלמנה, מעשה באלמנה שהיה בשכונתה בית הכנסת, וכל יום היתה הולכת להתפלל בבית מדרשו של ר' יוחנן שהיה רחוק משכונתה, אמר לה: בתי? וכי אין בית כנסת בשכונתך? אמרה לו: רוצה אני לילך רחוק כדי שיהיה לי שכר פסיעות. הרי לנו שאפלו אם יודע האדם להיכן הוא הולך - מקבל שכר פסיעות,

מידידי הטובים? אדרבה ראוי לי לאחוז במנהג בית אבי, לא להיות חריג, גם לא לטובה.

אכן כאשר מתעורר האדם ללכת בדרך ישרה, פונה אליו הקדוש ברוך הוא, ויאמר ה' אל אברהם, קרי ביה אב רם, יהודי הרוצה להיות רם במצותיו יתברך, מחזיק הקדוש ברוך הוא בידו ודוחה מלבו את שלשת הטעונונים שהזכרנו לעיל: א. "לך לך מארצך" אל תשמע לדברי היצר המבטיח לך הנאות מידיות, מפל טוב הארץ וכל המצוי בה. ב. התרחק גם בן "ממולדתך" - מתכונתך הטבעית להמשך אחר הנאות העולם הזה. ג. "ומבית אביך" אל תתחשב בהנהגות המקבלות בבית אביך, אלא רק הבט "אל הארץ אשר ארצך" - היא ארץ החיים, הארץ העליונה, לשם תהיה עקר מגמתך.

וממשיך הפסוק ומברך את האיש המתעלה בברכות נפלאות, באם ישמע לצווי ה' אלקיך, ברכות שטמונות בהן תשובות לכל ג' הטענות שהעלינו: א. "ואעשך לגוי גדול" - גם כאשר בחרת בקדשה, אתה זוכה להנאה כאן ועכשיו, זאת בסבת חילות המלאכים מליצי הישר הנבראים ממעשיך, שהם מסנגרים עליך בכל עת ומעוררים עליך מדת הרחמים, ב. "ואברכך" - אם תאמר איך אוכל להפרד מהטבע המשרש ותקוע בתוכי? הלא אני 'אברכך', ובברכתך יתפך הטבע להתקדש, ג. "ואגדלה שמך" - אכן כל הסביבה שלך נוהגת שלא בשורה, ברם הלא תראה שם רשעים אבד וכלה ושם צדיקים קים לעולם, וזהו 'ואגדלה שמך', תתנהג כצדיק ואזי תקנה לך שם כאחד הגדולים, ואדרבה "ונברכו בך כל משפחת האדמה", בני משפחתך וסביבתך, שיתכן ובתחלה נפגעו מכך שראית לנטש את דרכם, לבסוף יפירו במעלתך ועדיפותך על פניהם, ויברכו את בניהם הלואי יגדלו להיות כמוך.

דרך אחרת מבאר מרן 'אביר יעקב', על פי דברי התנא (אבות ג, א) "עקביא בן מהללאל

פְּרִשְׁת לָךְ לָךְ

ישראל לא נתקדשה בקדשת שכינה קדם
בוא אברהם.

וממילא מישב היטב, שאם היה אומר לו
הקדוש ברוך הוא מהו המקום שהולך לשם,
נמצא שהליכתו היא במטרה להגיע ליעד
ההוא, ועל הליכה כזו אין מקבלים 'שכר
פסיעות' בדברי המהר"ל. לכן לא אומר לו
אלא "לך לך מארצך... אל הארץ אשר אראך",
נמצא מטרת הליכתו היתה להתרחק מארצו
וממולדתו, (נעשה כאומר לו: העקר תתרחק,
לא משנה לאן...) ואזי כל פסיעה ופסיעה
היא מצוה בפני עצמה כיון שגורמת להתרחק
יותר מהמקום ההוא.

דרך נוספת (כאפן הזה) יש לומר, אלו
היה אומר לו הקדוש ברוך הוא המקום אליו
לך, נמצא עקר המצוה להגיע אל היעד ההוא,
ועל הליכה כזו אין מקבלים 'שכר פסיעות'
בדברי המהר"ל. אולם עתה שאמר "לך לך
מארצך אל הארץ אשר אראך", הוי עקר
המצוה עצם ההליכה, כאלו אומר: תצעד ואני
אורה לך אימתי להפסיק, ממילא הוא מצוה
על ההליכה ללא קשר להגעה ליעד, ומגיע
לו שכר על ההליכה כמצוה בפני עצמה*.

כְּשִׁישׁ יַעֲד - חֶסֶד בְּלִשְׁמָה'

בדרך שונה מזו פרש הסטיפלר זצ"ל בספרו
'ברכת פרי': אף שהיה אברהם אבינו מקבל
את שכרו גם אם היה יודע לאיזו ארץ מועדות
פניו, מכל מקום לא היה שכר פסיעותיו
מרבך כמו אם היתה חסרה לו ידיעה זו,
שכן אדם הצריך לילך כבדת דרך ארצה
וקשה, מכל מקום ככל שהולך ומתקרב אל
המטרה - יש לו ספוק והנאה מן הטרח

אם כן מדוע לא גלה לו הקדוש ברוך הוא
היכן הארץ שאליה מוליך את אברהם?

בפרוש 'מתנות כהנה' על המדרש פירש,
שאם היה מגלה לו היכן המקום, היה אברהם
מזדרז למחוז חפצו בדרך הקצרה ביותר כדי
לקיים רצון ה', אף מאחר שלא ידע המקום
היכן הוא, הלך בדרך ארצה, ועל ידי זה קבל
שכר על כל פסיעה שהוסיף בדרךכו.

עוד יש לישוב על פי יסוד המהר"ל
ב'נתיבות עולם' (נתיב העבודה פ"ה): "הנה אמרו
בגמרא (סוטה שם) שיש ללכת אל בית הכנסת
שהוא יותר רחוק מן האדם, מפני שהוא
נוטל שכר פסיעות. ויראה כי אין הדין הזה
גבי סבה, שאם יש לו שתי סבות האחת
קרובה והאחת רחוקה, שאין לו לילך אל
הסבה הרחוקה בשביל שהוא נוטל שכר
פסיעות, כי אם גבי בית הכנסת אמרו...
והטעם כי ה' יתברך מצוי בבית הכנסת, ולפיכך
כאשר הולך לבית הכנסת הוא נמשך אל ה'
יתברך להיות לו דבקות בו יתברך, וידוע כי
המתנועע אל דבר הוא דבקות גמור עם
המתנועע יותר ממי שהוא קרוב לו כבר, כי
המתנועע אל דבר הרי אינו עמו, ועם כל
זה הוא הולך אליו, וזהו דבקות וחבור גמור.
ולכך אמר שהקדוש ברוך הוא מונה
פסיעותיו... כי הכל הוא לפי התנועה יש לו
דבקות בו יתברך".

מבאר בדברי המהר"ל, כי 'שכר פסיעות'
אינו שיק בכל יעד אליו האדם מצוה להגיע,
אלא רק ביחס לבית הכנסת, שהשכינה מצויה
בו, אזי בעצם ההליכה וההתנועעות לעבר
מקום שכינה, יש בחינה של דבקות וחבור
עמה. ולפי זה, אין הדבר שיק כאן, כי ארץ

א. תרוץ זה מפרסם בשם הגאון רבי ברוך בער מקמניץ זצ"ל (הובא בטללי אורות' לך לך), שאמר בסגנון זה: אלו היה
הקדוש ברוך הוא אומר לאברהם 'לך לך לארץ ישראל' נמצא שכל פסיעה היא 'הכשר מצוה' להגיע ליעד, אולם
עתה שאמר 'לך לך אל הארץ אשר אראך', יש כאן צווי ללכת, ולא להגיע ליעד, ממילא כל פסיעה היא מצוה
מצד עצם ההליכה. והקשו עליו המחברים (ענין ספר 'פסטיקא טבין' ריש מערכת א') שמיצינו בגמרא סוטה 'שכר פסיעות'
בהולך לבית הכנסת, אפלו שפסיעותיו הם 'הכשר מצוה' להגיע ליעד, אכן לפי דברי המהר"ל מישב, ש'שכר
פסיעות' שיק רק בבית הכנסת כאמור לעיל, וזה אשר הזכרנו בפנים.

פְּרִשְׁת לָךְ לָךְ

למִלְךָ חֲזָקָה, שְׁלוֹם לְעִיר יְרוּשָׁלַּיִם, שְׁלוֹם לְאַלְקִים הַגָּדוֹל".

נְבוּכַדְנֶצַּר הָיָה סוֹפְרוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ בִּלְאָדָן, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה לֹא נִכַּח בְּמָקוֹם, כְּאִשְׁרֵי הַגִּיעַ וְשָׁמַע נֶסֶח הָאֲגָרָה, הִבִּיעַ אֶת תְּמִימָתוֹ: קְרֹאתָם לֹאלֹהֵי חֲזָקָהוּ 'הָאֲלֹקִים הַגָּדוֹל', וְהַזְכַּרְתָּם אוֹתוֹ לְבִסּוֹף? כִּי יֵשׁ לְכַתֵּב: "שְׁלוֹם לְאַלְקִים הַגָּדוֹל, שְׁלוֹם לְעִיר יְרוּשָׁלַּיִם, שְׁלוֹם לְמִלְךָ חֲזָקָה". אָמְרוּ לוֹ: קוֹרֵא הָאֲגָרָה הוּא יִהְיֶה הַמְבַצֵּעַ. הִחַל נְבוּכַדְנֶצַּר לְרוֹץ אַחֵר הַשְּׁלִיחִים, וּלְאַחֵר שָׁעָשָׂה אַרְבַּע פְּסִיעוֹת, בָּא גְבַרְיָאֵל וְהִעֲמִידוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֵלֶּמְלֵא בָּא גְבַרְיָאֵל וְהִעֲמִידוֹ - לֹא הָיָה תִּקְנָה לְשׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

וּבַמִּדְרָשׁ (ע"י שֶׁהַש"ר פ"ג וּבִילְקוֹ"ש מ"ב ס"י רמ"ד) מוּבָא סוֹף הַמַּעֲשֵׂה בְּשְׁנוֹי קֶצֶת: "לְאַחֵר שָׁרָץ שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, בָּא גְבַרְיָאֵל וְהִעֲמִידוֹ, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵתָה פִּסְעַת שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת בְּשָׁבִיל כְּבוֹדִי, חֲיִיךָ שְׁאֲנִי מַעֲמִיד מִמֶּךָ שְׁלֹשָׁה מַלְכִים שְׁלִיטִין מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְאֵלּוּ הֵם: נְבוּכַדְנֶצַּר וְאוּיֵל מְרוֹדַךְ וּבִלְשַׁאצַּר... אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֵלֶּמְלִי לֹא בָּא גְבַרְיָאֵל וְהִעֲמִידוֹ - לֹא הָיָה תִּקְנָה לְשׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל".

הַחֲפֵץ חַיִּים הָעִיר עַל חִלּוּפֵי הַגִּירָסוֹת, מִחֵד גִּרְסַת הַגִּמְרָא 'אַרְבַּע פְּסִיעוֹת', וּמֵאִידֵךְ גִּרְסַת הַמִּדְרָשׁ 'שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת', וּבִאֵר שְׁשֵׁתִי הַדְּעוֹת נִכּוֹנוֹת, וְדַבְּרֵי אֲלֹקִים חַיִּים הֵם:

בְּאֵמֶת לֹא רָץ נְבוּכַדְנֶצַּר אֵלָּא שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, וּמִשֶּׁהִחַל לִפְסֹעַ אֶת הַפְּסִיעָה הָרְבִיעִית - בָּא גְבַרְיָאֵל וְהִעֲמִידוֹ, כִּי שָׁלֹא יִפְסַע פְּסִיעָה שְׁלִמָּה אֵלָּא מִחֲצִיתָהּ בְּלִבָּד, לְפִי זֶה אֵלָּה שְׁגוּרִסִּים שְׁנִבְכְּדֶנְצַר פִּסַּע שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת - כְּנֻנְתָּם לְשֹׁלֵשׁ פְּסִיעוֹת שְׁלֵמוֹת, וְאֵלָּה שְׁגוּרִסִּים אַרְבַּע פְּסִיעוֹת - מְבִיאִים בְּחֻשְׁבוֹן גַּם אֶת מִחֲצִית הַפְּסִיעָה הָרְבִיעִית.

בְּכֵךְ מוּבָן בְּאִיזוֹ זְכוּת זָכָתָה וְשֵׁתִי הַמֶּלֶכָה לְמִלְךָ, לְאַחֵר שֶׁמָּלְכוּ אֲבוֹתֶיהָ שְׁלֹשֶׁת הַמַּלְכִּים נְבוּכַדְנֶצַּר, אוּיֵל מְרוֹדַךְ וּבִלְשַׁאצַּר. כִּי לְאֲבוֹתֶיהָ

שֶׁכָּבַר טָרַח בְּהַלִּיכְתּוֹ, בִּידְעוֹ שֶׁכָּבַר הוֹלֵךְ וּמִתְקַדֵּם וְהִנֵּה הוּא בָּא לְמִטְרָתוֹ.

מֵה שְׁאִין בֶּן אָדָם שְׁאִין מִטְרָתוֹ בְּרוּרָה, וְאִינוֹ יוֹדֵעַ לְהִיכֵן צָרִיךְ בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר לְהַגִּיעַ, קָשָׁה עָלָיו טָרַח הַדֶּרֶךְ שְׁבַעֲתִים, כִּי אִינוֹ יוֹדֵעַ אִם טָרַחְתּוֹ מוֹעִילָה לוֹ וּמִקְרַבֶּת אוֹתוֹ אֶל הַמִּטְרָה אוֹ שְׁמָא אֲדִרְבָּהּ הוּא עוֹד מִתְרַחֵק מִמִּטְרָתוֹ הָרְצוּיָה.

וּמִמִּילָא אִם הָיָה יוֹדֵעַ לֶאֱנֹן הוֹלֵךְ, הִיתָה מִתְעַרְבֶּת מִחֻשְׁבֶּת קִיּוֹם רְצוֹן ה' עִם מִחֻשְׁבֶּת הַהֲנָאָה שֶׁל הַהִתְקַרְבוּת אֶל הַמְנוּחָה וְאֶל הַנִּחְלָה, מִצָּב כְּזֶה הָיָה מַעֲיִן פָּגָם כְּלִשְׁהוּ בְּכֻנַּת ה' לְשִׁמָּה שְׁבַקִּיּוֹם הַמַּצָּנָה. וְעַתָּה כְּאִשְׁרֵי נִצְטוּנָה לְלָכֶת וְלֹא נוֹדֵעַ לוֹ לְהִיכֵן וְעַד מָתִי, נִמְצָא שְׁאִינוֹ יוֹדֵעַ אִם מִתְקַרֵּב לְמְנוּחָתוֹ אוֹ שְׁמָא רְחוּק מִמֶּנָּה, נִמְצָא אִפּוֹא שֶׁשְׁכָּרוֹ רַב יוֹתֵר עַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה, שֶׁכָּר הַנִּתֵּן עַל מַצָּנָה הַנְּעֻשִׁית לֹלֵא שׁוֹם הַנָּאָה צְדִידִית...

שְׁכָרָה שֶׁל חֲצִי פְּסִיעָה

רַבֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל ה'חֲפֵץ חַיִּים', בְּדִרְשָׁה שְׁמִסֵּר בְּעִיר זְלוֹדוּק, אָמַר חֲדוּשׁ נִפְלָא וּמִתּוֹק מְדַבֵּשׁ, אִשְׁרֵי מִמֶּנּוּ נִתֵּן לְקַבֵּל מִשְׁגַּ, כְּמָה גָּדוֹל וְעֶצוֹם שְׁכָרָה שֶׁל פְּסִיעָה לְכָבוֹד ה' יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן אָמַר:

כְּאִשְׁרֵי חָלָה חֲזָקָהוּ הַמֶּלֶךְ אֶת חָלְיוֹ הַקָּשָׁה, וְהַתְּפִלָּל נִרְגָּשׁוֹת לֵה' שִׁירָפָאָהוּ, בָּא אֵלָיו הַנְּבִיא יִשְׁעִיָּהוּ וּבִשְׂרוֹ כִּי קִבֵּל הַבּוֹרָא אֶת תְּפִלָּתוֹ, וּכְעֶדּוֹת לָכֵךְ, יִשְׁיֵב הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶשׁ עֹשֶׂר מַעֲלוֹת אַחֲרֵינִית, מִהַמָּקוֹם בּוֹ נִמְצָאָה עַתָּה.

וְאִיתָא בְּגִמְרָא (סְנַהֲדִין צו, א) שְׁנִס נִפְלָא זֶה, הַרְגָּשׁ בְּכָל הָעוֹלָם, וּבֵין הֵיטֵר עוֹרֵר אֶת תְּמִימָתוֹ שֶׁל מְרוֹדַךְ בִּלְאָדָן מֶלֶךְ בָּבֶל, וַיִּשְׁאֵל אֶת הָעוֹמְדִים לְפָנָיו לִפְשָׁר דָּבָר - אָמְרוּ לוֹ: חֲזָקָהוּ הַמֶּלֶךְ נִחְלָה וְהִתְרַפָּא. הַתְּפַעֵל הַמֶּלֶךְ וְאָמַר: נִמְצָא אֶתְּנוּ מֶלֶךְ גָּדוֹל שְׁכָנָה, וְלֹא אֶשְׁלַח לוֹ פְּרִיסַת שְׁלוֹם? - כְּתָבוּ לוֹ: "שְׁלוֹם

פִּרְשֵׁת לָךְ לָךְ

וכן איתא במדרש (ב"ר פל"ט): "ואת הנפש אשר עשו בחרן" - אמר רבי אלעזר בן זימרא, אם מתכנסין כל באי העולם לברא אפלו יתוש אחד - אינן יכולין לזרק בו נשמה, ואת אמר "ואת הנפש אשר עשו?" אלא אלו הגרים שגירו, ואם בן שגירו, למה אמר 'עשו'? אלא ללמדך שכל מי שהוא מקרב את העובד כוכבים ומגירו כאלו בראו, ולמה נאמר 'אשר עשו'? אמר רב הונא אברהם היה מגיר את האנשים, ושרה מגירת את הנשים".

ומדרכו של אברהם אבינו, למד אף נכדו יעקב אבינו, וכדאיתא ב'מדרש הגדול' על הפסוק 'ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה': "אמר רבי חמא בר חנינה, שני צידים גדולים העמידה אבנו רבקה, עשו מציד את הבריות ומפליגן מתחת פני השכינה, ויעקב מציד את הבריות ומקרבן תחת פני השכינה, ומישיב אהלים, שנאמר 'ישב אהלים', שישב את האהלים".

ובגמרא (סנהדרין צט, ב): "אמר ריש לקיש: כל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו עשה, שנאמר 'ואת הנפש אשר עשו בחרן'". ובבבלי (במדבר ג, א): 'ואלה תולדות אהרן ומשה' - ואינו מזכיר אלא בני אהרן, ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה. מלמד שכל המלמד את בן חבירו תורה, מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו.

וכן מצינו שדרשו חז"ל על פסוק (דברים י, י) 'ושננתם לבניך' - אלו התלמידים, ובבבלי: מצינו בכל מקום שהתלמידים קרוים בנים... וכן בחזקתו של מלמד תורה לכל ישראל וקראם בנים שנאמר 'בני עתה אל תשלו'. וכשם שהתלמידים קרוים בנים, כך הרב קרוי אב, שנאמר 'אבי אבי רכב ישראל'. ואכן קריאת התלמידים 'בנים' מתבססת על דרשת חז"ל הנ"ל, כל המלמד את בן חבירו תורה, מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו.

הגיעה המלכות בזכות שלש פסיעותיו של נבוכדנצר שרץ לכבוד ה' יתברך, ואלו מלכותה של ושתיה הגיעה לה בשביל מחצית הפסיעה הרביעית של נבוכדנצר, לפיכך לא מלכה אלא זמן קצר, ובמקומה מלכה אסתר שהצילה לאחר מכן את כלל ישראל מגזרתו של המן.

ובזה יואר באור יקרות מאמר חז"ל "אלמלי לא בא גבריאל והעמידו - לא היה תקנה לשונאיהם של ישראל", שכן אם היה גבריאל מאפשר לנבוכדנצר לפסע את הפסיעה הרביעית - הרי היתה ושתיה מולכת עד הסוף ולא אסתר, ומי אפוא היה מציל את ישראל מגזרתו של המן?

ומעתה נשא קל וחמר בעצמנו, ומה נבוכדנצר הגוי השפל, בעבור שלש פסיעות לכבוד ה' קבל כל כך הרבה שכר, וזה לשלם בכסף, ושושלת מלכים יצאה ממנו, ולא רק עבור פסיעות שלמות וזה בשכר גדול ועצום, אלא ממלכותה של ושתיה נכדתו, נוכחים אנו לדעת שכרה של חצי פסיעה שעשה, יהודי שכל פסיעותיו נעשות בכונה טהורה, לשם יחוד קדשא בריך הוא, על אחת כמה וכמה, מה יפו פעמיו בנעלים, מה עצמו עד למאד, איזה שכר אדיר שמור ומוכן לו...

אדם הולך לבית הכנסת, הולך לשעור תורה, רץ לקניות של שבת, כל פסיעה נשקלת, כל פסיעה שוה זהב...

'הנפש אשר עשו בחרן'

בהמשך הפרשה, מספרת התורה: "ויקח אברהם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען", ובבבלי: "אשר עשו בחרן" - שהכניסו תחת פני השכינה, אברהם מגיר את האנשים, ושרה מגירת הנשים, ומעלה עליהם הכתוב כאלו עשאו.

פְּרִשְׁת לָהּ לָהּ

בְּחֶרֶן, וְהָלָא כָּל בָּאֵי עוֹלָם אֵינָם יְכוּלִין לְבְרָאוֹת אֶפְלוּ יְתוּשׁ אֶחָד, וּמָה תִּלְמוּד לומר וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחֶרֶן (שם) מִלְּמַד שֶׁהַעֲלָה עֲלֵיהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּאֵלּוּ עָשׂוּ אוֹתָם.

וּבִתְנָא דְּבִי אֱלִיהוּ (פכ"ה): "כִּי תִרְאֶה עֶרֶם וְכִסְתּוֹ, בֵּיצֵד? אִם רָאִיתָ אֶחָד מִמֵּי שְׂאִין בּוֹ תוֹרָה, הַכְּנִיסְהוּ בְּבִיתְךָ וְלִמְדֵהוּ קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה, וְלִמְדֵהוּ פְּסוּק אֶחָד אוֹ הִלְכָה אַחַת, זְרוּזָהוּ בְּמִצְוֹת, לְפִי שְׂאִין עֶרֶם בִּישְׂרָאֵל אֵלָּא מִי שְׂאִין בּוֹ דְּבִרֵי תוֹרָה, וְדוּמָה לְמִי שְׁעוּמֵד עֶרֶם."

וּלְאוּר זֹאת, כְּתִב ה' חֲפֶזַן חַיִּים בְּסִפְרוֹ 'מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל' (פ"ו) הוֹרָאָה לְכָל יְהוּדֵי שֵׁשׁ בִּיכְלָתוֹ לְהַשְׁפִּיעַ: "וְדַע, לְפִי מָה שִׁידוּעַ שְׁמִצְוֹת תִּלְמוּד תוֹרָה לְאַחֲרִים הִיא מִצְוָה רַבָּה מְאֹד, כְּדֹאמְרִינֵן בְּסִנְהֶדְרִין "כָּל הַמְּלַמֵּד בֶּן חֲבֵירוֹ תוֹרָה מַעֲלָה עָלָיו הַפְּתוּב כָּאֵלּוּ עָשָׂא, שְׁנֵאמַר 'וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחֶרֶן', אִם חֲנֻנּוֹ ה' שְׁהוּא בֶּן תוֹרָה - מִצְוָה רַבָּה שִׁילְמֵד עִם חֲבֵרָיו, כִּי בְּאַנְשִׁים כָּאֵלּוּ הוּא מִמֶּשׁ קוֹנָה לָהֶם נֶפֶשׁ עַל יְדֵי זֶה, וְהוּא מַצִּילָם מִכַּמָּה עֲוֹנוֹת חֲמוּרִים הַמַּעֲתִידִים לָבוֹא לֵידָם מִפְּנֵי חֲסִירוֹן יְדִיעַת הַתּוֹרָה. וְאִיתָא בְּזֵהר חֲדָשׁ (מַגֵּלַת רוֹת דָּף לז, ב): "כְּרוֹזָא כְּרִיז בְּכָל יוֹמָא: זְכָאִין אֲנוּן דְּמַשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִיתָא, וְאֲנוּן דְּמִזְכִּין לָהּ לְאַחֲרֵינוּ, וְאֲנוּן דְּמַעֲבִירִין עַל מִדּוֹתֶיהֶן" (כְּרוֹז מְכָרִיז בְּכָל יוֹם, אֲשֶׁרִי אֵלּוּ הַמַּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, וְאֵלּוּ הַמְּזוּפִים לְאַחֲרִים, וְאֵלּוּ שְׁמַעֲבִירִים עַל מִדּוֹתֶיהֶם), וּבְזֵה יָקִים גַּם בֶּן הַפְּסוּק "וְאַהֲבַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ", שֶׁפְּרוּשׁוֹ גַּם בֶּן שְׁתַּאֲהִיב אוֹתוֹ עַל בְּרִיּוּתוֹ, כְּמִדַּת אֲבִרָהּ אֲבִינוּ שְׁקָרֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת תַּחַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה וְלִמְדָם דֶּרֶךְ ה'."

וְהַצִּדִּיק רַבִּי שְׁמֻחָה זִיסֵל וְצ"ל מְקָלָם, מִתּוֹךְ הַתְּבוֹנְנוֹתוֹ בְּפִרְשַׁת 'מִסִּית וּמִדִּית', הָיָה לִמְד עַל דֶּרֶךְ נִגּוּד אֶת מַעֲלַת מְזוּכָה הָרַבִּים, וְכַךְ הָיָה אוֹמֵר:

וְהָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יְחִיאֵל מִמַּעֲלִין וְצ"ל, דִּיק זֹאת מִהֶמְקָרָא (פְּרָשִׁית טז, א): "וְשָׂרִי אִשֶּׁת אֲבָרָם לֹא יִלְדָה לוֹ" - לוֹ לֹא יִלְדָה, אֲבָל בְּעֶצְמָה יִלְדָה יְלָדִים רַבִּים, וְהֵן הַנָּשִׁים אוֹתָן גִּיּוֹרָה, שְׁוֹקְרָאוּ בְּנוֹתֶיהָ עֶקֶב כֶּךָ, לְנִצּוֹחַ נִצְחִים.

מַעֲלַת 'קְרוֹב רְחוּקִים'

הַשָּׁל"ה הַקָּדוֹשׁ (ת"מ פ"י תצ"א) בְּשֵׁם סִפְרוֹ 'טַעֲמֵי הַמִּצְוֹת' לְרַבִּי מְנַחֵם הַפְּבֹלִי, מְבִיא מְקוֹר לְמִצְוֹת 'קְרוֹב רְחוּקִים' מִן הַתּוֹרָה, מִפְּסוּק (דְּבָרִים כב, ג): "וְכֵן תַּעֲשֶׂה... לְכָל אֲבֹת אַחִיךָ אֲשֶׁר תֵּאבֹד מִמֶּנּוּ וּמִצְאָתָהּ לֹא תוּכַל לְהַתְּעֵלֶם", וְאֵלּוּ דְּבָרָיו: "טַעַם מִצְוָה זוֹ, לְהוֹדִיעַ שְׂאֵם אֲבֹת מִמּוֹן שֶׁל חֲבֵרְךָ חִיבָה הַתּוֹרָה לְהַשְׁבִּיבוֹ, כָּל שֶׁכֵּן אֲבֹת נִפְשׁוֹ שְׂאֵתָה 'עֶרֶב פֶּרֶעַן', רָצָה מִזֶּה גּוֹבָה, רָצָה מִזֶּה גּוֹבָה. וְעַתִּיד יוֹצֵר כָּל יְחִבְרָךְ לְהַשְׁבִּיב לָנוּ אֲבֹדוֹתֵינוּ. לְהַכִּי אִפְקִיָּה קָרָא בְּלִשׁוֹן הַשְּׂכָה, וְלֹא אָמַר חֲזָרָה, שְׁצַרִיךְ אֵתָה לַעֲמֹד עַל מַשְׁמַרְתָּ לְטָרֵחַ וְלִיגַע אִיךְ אַחִיךָ יֵשׁוּב בְּתִשׁוּבָה וְלֹא תוּכַל לְהַתְּעֵלֶם מִפְּנֵי הַעֲרֻבוֹת."

וּמִצִּינוּ בְּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְרוּז גְּדוֹל לְכָל אָדָם שְׂאוֹר ה' נִגְהָ בְּקִרְבּוֹ, שִׁיעֲשֶׂה כָּל שְׂבִיכָלָתוֹ לְקָרֵב רְחוּקִים, לְהַטְעִימָם מִנֶּפֶת צוּף הַתּוֹרָה, וּלְהַכְנִיסָם תַּחַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה.

עַל דְּבָרֵי הַתְּנָא בְּאַבּוֹת (א, יב): "הִלֵּל אוֹמֵר הָיִי מִתְּלִמִּידֵי שֶׁל אֶהְרֹן אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמִקְרָבָן לַתּוֹרָה", אִיתָא בְּאַבּוֹת דְּרַבִּי נֶתָן (פ"ב): "וּמִקְרָבָן לַתּוֹרָה בֵּיצֵד? מִלְּמַד שִׁיְהֵא אָדָם מִפְּקָחִי (=מִחֲפָזִים) אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמִכְנִיסֵן תַּחַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, כְּדֶרֶךְ שְׁהִיָּה אֲבִרָהּ אֲבִינוּ מִפְּקָח אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמִכְנִיסֵן תַּחַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה. וְלֹא אֲבִרָהּ לְבַד עָשָׂה כֵּן אֵלָּא אִיךְ שְׁרָה שְׁנֵאמַר 'וַיִּקַּח אֲבָרָם אֶת שָׂרִי אִשֶּׁתוֹ וְאֵת לוֹט בֶּן אַחִיו וְאֵת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ

ב. גַּרְב גִּסְחָאוֹת אֲבוֹת דְּרַבִּי נֶתָן: מִפְּקָח אֶת הַבְּרִיּוֹת - לְשׁוֹן נִצּוֹחַ, אֲמָנָם גִּרְסַת מַחְזוֹר וִיטְרִי: מִפְּקָח אֶת הַבְּרִיּוֹת - לְשׁוֹן פְּקָחוֹת.

פִּרְשֵׁת לָךְ לָךְ

בְּלִבְבוֹת וּבִסְבָּר פָּנִים יָפוֹת. בֵּין הַבָּאִים נִכְח גָּבִיר אֶחָד אֲדָמוֹנִי וְטוֹב רָאִי, אֲשֶׁר בָּא לְהַתְיַעַץ עִם הַצַּדִּיק בְּעֻנְיֵי מִסְחָר וּלְקַבֵּל בְּרַכְתּוֹ, וְהָאֲדָמוֹ"ר קָבַל אוֹתוֹ בְּפָנִים מְסִירוֹת, וּבִרְךָ אוֹתוֹ מִכָּל לְבָבוֹ, כְּדָרְכּוֹ בַּקֹּדֶשׁ עִם כָּל אָדָם.

הַבֵּיט רַבִּי אוּרִי בְּפָנֵי הַגָּבִיר, וְהִפִּיר בּוֹ כִּי נֹאֵף הוּא, וְאַף לְפָנָיו זָמַן מוֹעֵט עֶבֶר עַל אֶסּוּר אִשֶּׁת אִישׁ רַחֲמָנָא לִיצְלָן, מִיד בְּעַר לְבָבוֹ בַּקֶּרֶב, מִדּוּעַ הָרַב הַקְּדוֹשׁ מְקַרֵּב אָדָם כֵּזֶה?! הַצַּדִּיק מִנְשְׁכִּיו שֶׁם לֵב כִּי רוּחוֹ שֶׁל רַבִּי אוּרִי בּוֹעֶרֶת כְּנֶגֶד הַגָּבִיר, פָּנָה אֵלָיו וּבִקְשׁוֹ לְהִסְתַּלַּק מִחֲדָרוֹ לְאַלְתֵּר.

יָצָא רַבִּי אוּרִי בְּפָחִי נֶפֶשׁ, עֵינָיו וְגִעַע מַעֲמַל הַדֶּרֶךְ, וְנִכְנַס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִלָּךְ הַגָּבִיר, קָם הַצַּדִּיק מִנְשְׁכִּיו לְבַקֵּשׁ אֶת הָאוֹרֶחַ הַיָּקָר, רַבִּי אוּרִי מִסְטָרְלִיִּסְק, וַיִּמָּצֵא אוֹתוֹ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וַיֹּאמֶר לוֹ: "גַּם אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר יָדַעְתָּ, אוֹלָם יוֹדֵעַ אֶתָּה מִדּוּעַ שָׁלַחְךָ רַבִּי הַקְּדוֹשׁ לְכָאן? לְמַעַן תִּלְמַד כִּי אִישׁ שְׂאִין אֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל פּוֹעֶמֶת בְּלִבּוֹ כָּל כֶּף, עַד שְׁאִפְלוּ רוּאָה אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל שְׂעֵבֶר עֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת, יִהְיֶה אוֹהֵב אוֹתוֹ וּמִנְשֵׁק אוֹתוֹ, אִישׁ כֵּזֶה עוֹד לֹא הִגִּיעַ לַחֲצֵי הָעֲבוּדָה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְעַלֶּה. שָׁכֵן רַק אִם תִּקְרַב אֶת הַחוּטָא בְּאַהֲבָה, יַעֲשֶׂה בְּלִי סֶפֶק תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וַיִּהְיֶה גְדוֹל מִצַּדִּיק גָּמוּר - כְּדִין בַּעַל תְּשׁוּבָה".

הַחֲרִישׁ רַבִּי אוּרִי מִסְטָרְלִיִּסְק בְּשִׁמְעוֹ אֶת הַדְּבָרִים, וְהִבִּין אֶת גְּדֻלּוֹתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק מִנְשְׁכִּיו, כֶּף נֹתֵר לְהִסְתַּוְּפֵךְ בְּצִלּוֹ יָמִים רַבִּים.

לְקָרֵב וְלֹא לְרַחֵק!

סֵפֶר הָרַב חַיִּים הוֹרְבִיץ שְׁלִיט"א: "בְּעוֹלָם הַתּוֹרָה אֵין כְּמַעֲט אֶחָד שֶׁלֹּא שָׁמַע אֶת שְׁמֵעוֹ שֶׁל הַגָּאֹן הַצַּדִּיק רַבִּי שְׁלֵמָה ווֹלְפֶה זצ"ל. הָרַב ווֹלְפֶה שָׁמַשׁ כְּמִנְהַלָּה הָרוּחָנִי שֶׁל יְשִׁיבַת 'בְּאֵר יַעֲקֹב', וְנוֹדַע לְאַחַד מִחֲשׁוּבֵי ה'מִשְׁגִּיחִים'

"הַתְּבוּנָן נָא וּרְאֵה, כִּי הַמַּסִּית אֵף שְׁלֹא הִצְלִיחַ לְהַפִּיק זָמָמוֹ, חִיבָתוֹ תּוֹרָה סְקִילָה עַל אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ לְהַדִּיחַ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֶרֶךְ לֹא טוֹב, וְנִצְטְוִינוּ כִּי לֹא נַחְמַל וְלֹא נִכְסֶה עָלָיו, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה הַמִּשְׁתַּדֵּל בְּזִכּוּי הָרַבִּים לְהַטּוֹת לֵב חֲבֵרוֹ לְטוֹבָה, וְאַף כִּי לֹא יִצְלַח בְּיָדוֹ - שִׁכְרוּ מְרֻבָּה מְאֹד, שֶׁהָרִי מִדָּה טוֹבָה מְרַבָּה עַל מִדַּת פְּרָעָנוּת" (שֵׁעַס וְדַעַת' לְהַגֵּר"מ שְׁטֶרֶנְבוּךְ דְּבָרִים שֵׁם).

"מִי יֵלֵד לִי אֶת אֱלֹהִים?"

מַעֲשֶׂה זֶה סֵפֶר רַבִּי חַיִּים וַיִּיצִיק זצ"ל בְּסִפְרוֹ 'קוֹל צוֹפִיף': מִסְפָּרִים עַל הַמַּגִּיד מְדוּבָּנָא אֲשֶׁר גָּדַל יֵלֵד יְתוֹם בְּבֵיתוֹ, יֵלֵד זֶה אָבִיו הִנֵּה מְחֻזָּר עִמּוֹ עַל הַפִּתְחִים וּמִתְגַּוֵּר בְּבֵית הַפְּנִסֶּת, אֵף לְפִתַּע נִפְטָר הָאֵב וְהַיֵּלֵד הָאֵמֶלֶל נִשְׁאַר בּוֹדֵד וְגִלְמוּד. אֶסֶף אוֹתוֹ הַמַּגִּיד לְבֵיתוֹ גְּדֻלּוֹ וְחֻנְכּוֹ עַד שֶׁהִתְגַּדֵּל וְנַעֲשֶׂה לְגֹאֵן הַדּוֹר, וְהוּא הַגָּאֹן הַיְדוּעַ רַבִּי שְׁלֵמָה קְלוּגֵר זצ"ל.

כַּאֲשֶׁר נִפְטָר הַמַּגִּיד מְדוּבָּנָא, הָרָאוּ לוֹ בְּשָׂמִים חֲמִשִּׁים סְפָרִים שֶׁחָבֵר. תָּמָה הַמַּגִּיד וְאָמַר: הֲלֹא אֵינָם שְׁלִי, לֹא אֲנִי חֲבֵרְתִּי אוֹתָם וְאֵינֶנִּי יוֹדֵעַ עֲלֵיהֶם דְּבַר, הִשִּׁיבוּ לוֹ: בְּאֵמֶת אֵלֹו סְפָרִים שֶׁחָבֵרוּ עַל יְדֵי הַגָּאֹן רַבִּי שְׁלֵמָה קְלוּגֵר, אֵף כִּינּוֹן שְׁאֶתָּה גְּדֻלָּתוֹ אוֹתוֹ וְהִיִּיתָ גּוֹרֵם לְהַצְלַחְתּוֹ - הַכֹּל מִתִּיחַס אֵלָיִךְ גַּם כֵּן.

אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל לֹלָא גָּבוּל

קָדָם שְׁנִסְתַּלַּק הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי שְׁלֵמָה מִקְרָלִין זִיע"א לְבֵית עוֹלָמוֹ, הִבִּיעַ אֶת רְצוֹנוֹ כִּי לְאַחַר פְּטִירָתוֹ, יִקְבְּלוּ תַלְמִידָיו אֶת הַנִּהְגָּתוֹ שֶׁל הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מְרַדְכִּי מִנְשְׁכִּיו זצ"ל.

שָׁמַע זֹאת הַשֶּׁרֶף רַבִּי אוּרִי מִסְטָרְלִיִּסְק זִיע"א, שֶׁהִנֵּה תַלְמִיד מְבַהֵק לְרַב הַקְּדוֹשׁ מִקְרָלִין, כִּתַּת אֶת רִגְלָיו, וְכֹא לְנִשְׁכִּיו. וְהִנֵּה הוּא רוּאָה יְהוּדִים רַבִּים מִמְתִּינִים אֶצֶל הַצַּדִּיק מִנְשְׁכִּיו, וְהַצַּדִּיק מְבָרַךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם

ג. עֵין שִׁיחָה לְפִרְשֵׁת רָאֵה (אֲשִׁיחָה בְּחִקֵּיר דְּבָרִים עַמ' קמ"א) וּבִהְעֵרָה שֵׁם, דִּין וְדְבָרִים בְּיַחַס לְמַעֲשֶׂה זֶה, מִבְּחִינַת אֲמִתּוּתוֹ הַהִיסְטוֹרִית.

פְּרִשְׁת לָךְ לָךְ

מִיָּד כְּשֶׁרָאָה זֹאת הָרֵב, הִפְסִיק אֶת אֲכִילָתוֹ, קָם מִמְּקוֹמוֹ בְּשִׂמְחָה, פָּרַשׁ אֶת יָדָיו בְּחֶבְהָה, וּבְחִיוּךְ גָּדוֹל אָמַר לְבָנוֹ: "שִׁבְתָּ שְׁלוֹם... כִּמָּה טוֹב שֶׁבָאתָ, כִּכֵּר חֲשָׁשְׁנוּ שֶׁלֹּא נִזְכֶּה לְרֹאוֹת אוֹתָךְ הַשָּׁבָת, כְּשֶׁהִחַתַּן הַחֹדֶשׁ מִתְאַרֵּחַ אֶצְלָנוּ".

הָרֵב חִבֵּק אֶת בְּנוֹ וְהוֹבִיל אוֹתוֹ לִשְׁלֶחַן, כְּשֶׁהוּא מוֹסִיף לְהַתְעַנֵּן בּוֹ: "מָה שְׁלוֹמְךָ? אַתָּה נִרְאָה טוֹב הַיּוֹם, בּוֹא שֵׁב תֹאכֵל, אֲנִי מִקְנֶה שֶׁבָאתָ רָעֵב, אָבֵל גַּם אִם לֹא, הֵעֵקַר שֶׁהִגַּעְתָּ, אֲנִי מֵאֵד מְעִרִיךְ אֶת זֶה". הוּא הוֹשִׁיב אוֹתוֹ לִידוֹ, וְדָאָג שֶׁיִּכְיָאוּ לוֹ מִן הַמֵּאֲכָלִים, כְּשֶׁהוּא לֹא מִפְסִיק לְשַׁבֵּחַ אוֹתוֹ לְעֵינֵי הַחֶתֶן וּלְהִרְעִיף עָלָיו מִלִּים חֲמוּטוֹת.

הַסְּעוּדָה הֵיטָה מְרוֹמָמֶת וּשְׂמִיחָה, הַכֹּל שָׂרוּ יַחְדָּו שִׁירֵי שָׁבָת, נִאֲמְרוּ דְּבָרֵי תוֹרָה, וְהָאוֹרֵחַ הֵיטָה נִפְלְאָה. בְּסִיּוֹם הַסְּעוּדָה, הַתְּפִזָּרוּ הַכֹּל לִישׁוֹן, כְּשֶׁהָרֵב ווֹלָכָה מִחִבֵּק אֶת בְּנוֹ וּמוֹדָה לוֹ מִכָּל הַלֵּב שֶׁהִגִּיעַ.

דְּמַעוֹת שֶׁל רִגְשׁ עָמְדוּ בְּעֵינֵי הַבֵּן, וּבְעוֹדוֹ פּוֹסֵעַ לְעֵבֶר וְכִבּוּ, הָרִגִּישׁ כִּי אֵינוֹ מְסֻגָּל לְהִתְנַיֵּעַ אֶת הָרֶכֶב וּלְחַלֵּל אֶת הַשָּׁבָת. הוּא הֵנִיחַ אֶת הַמִּפְתָּחוֹת בְּבֵית הוֹרָיו, וְעָשָׂה אֶת הַדֶּרֶךְ לְבֵיתוֹ בְּרִגְלָהּ.

הַחֵם וְהָאֶהָבָה שֶׁקָּבַל מֵאֲבִיו, בִּפְרָט בְּאוֹתוֹ עָרֵב, נִגְעוּ לְלִבּוֹ. כָּל הַלֵּילָה לֹא עָצַם עֵינָיו... מִחֲשָׁבוֹת הַתְּרוֹצָצוֹ בְּמוֹחוֹ, דִּחְף עוֹ הַשְׁתַּלָּט עָלָיו לְחַשֵּׁב אֶת מִסְּלוֹל חַיָּיו מִחֹדֶשׁ... בְּסִיּוּמָה שֶׁל אוֹתָהּ שָׁבָת, גְּמֻלָּה הַחֲלָטָה בְּלִבּוֹ שֶׁהִנֵּה הוּא מְשַׁנֶּה אֶת דְּרָכּוֹ, וְשֵׁב לְמִשְׁפָּחָהּ, שֵׁב לְאֲבִיו הַצָּדִיק, שֵׁב לְאָבָא שֶׁבְּשָׂמִים...

יּוֹדְעִים אַתָּם מָה עָלָה בְּסוּפוֹ? אוֹתוֹ בֵּן נוֹשֵׁר הוּא כִּיּוֹם רֵאשׁ יְשִׁיבָה חָשׁוּב בְּאַרְצוֹת הַיְּבֵרִית.

בְּאַחַד הַיָּמִים, כְּשֶׁשָּׁאָלוּ אוֹתוֹ: מָה גֵרָם לָךְ לָשׁוּב לְדֶרֶךְ? הָשִׁיב וְאָמַר בְּמִלִּים אֵלוֹ: "הָאֶהָבָה הַמִּיחֲדָת וְהָאֲמִתִּית שֶׁהִרְעִיף עָלֵי אָבָא בְּאוֹתָהּ שָׁבָת, הָאֶפֶן בּוֹ קָבַל אֶת פָּנָי,

שְׂבִדוֹר, וּמִהֶמְשָׁפִיעִים שְׂבָהֶם. הוּא חִבֵּר אֶת סִפְרֵי 'עֲלֵי שׁוּר' הַמְּפֹרָסִים, בָּהֶם מְדִרִיךְ כָּל בֶּן תוֹרָה כִּיצַד לְנַהֵג בְּמִשְׁעוּלֵי הַחַיִּים, וְכִיצַד יֵשׁ בִּיכְלָתוֹ לְשַׁפֵּר אֶת אִישִׁיתוֹ וְהַנְהִיגוּתוֹ, בְּשִׁטַּת רַבּוֹתֵינוּ בְּעֲלֵי הַמוֹסֵר.

אִף לֹא הַכֹּל יוֹדְעִים כִּי לְרַבִּי שְׁלֹמָה הֵיךְ בֵּן שָׁסָר מִן הַדֶּרֶךְ. הֵיךְ זֶה לְאַחֵר תַּהֲלִיף אֶרֶץ וּפְתִלְתֵּל, אוֹלָם בְּסוּפוֹ - הוֹדִיעַ הַבֵּן בְּרִישׁ גָּלִי כִּי עוֹזֵב הוּא אֶת דֶּרֶךְ הַתוֹרָה וְהַמִּצְוֹת וְהוֹלֵךְ לְרַעוֹת בְּשִׁדּוֹת זָרִים.

וְהִנֵּה, בְּשַׁעַר טוֹבָה וּמִצְלַחַת זָכָה הָרֵב ווֹלָכָה לְאַרְסָא אֶת בֵּיתוֹ. לְאַחֵר הָאֲרוֹסִין הַזֵּמֶן הַחֶתֶן לְהִתְאַרֵּחַ לְשָׁבָת בְּבֵית הַכֹּלָה, כִּנְהוּג בְּקִהְלוֹת יִשְׂרָאֵל. הַהֲכָנוֹת לְקִרְאָת בּוֹאוֹ שֶׁל הַחֶתֶן הָיוּ יוֹצְאוֹת מִגֶּדֶר הָרִגִּיל: מְטַעֲמִים מִיַּחֲדִים וְעָרֵבִים הוֹכְנוּ, הַשְׁלָחַן סָדֵר בְּטוֹב טַעַם, הַבֵּית עֶבֶר נְקוּי יְסוּדִי. אִף הַזּוּגוּת הַנִּשְׂוֵאִים הַזֵּמֶן, וְאַתָּם הַבַּחּוּרִים הַרְנוּקִים הַנִּמְצָאִים בְּדֶרֶךְ כָּלֵל בִּישִׁיבוֹת. הַכֹּל צָפוּ לְשָׁבָת הַמְּרוֹמָמֶת בְּמַחְצַת הַחֶתֶן הַחָשׁוּב, וְהַהִתְרַגְּשׁוֹת הֵיטָה בְּשִׂיאָהּ.

לְאַחֵר תַּפְּלַת שָׁבָת קָדֵשׁ, שָׁבוּ כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה לְבֵית. הָרֵב ווֹלָכָה הִתְיַשְׁבּ בְּרֹאשׁ הַשְׁלָחַן, כְּשֶׁלְּצִדּוֹ יוֹשֵׁב הַחֶתֶן, וְשָׂאֵר הַמִּשְׁפָּחָה סָבִיב, וְהַחֵל בְּסְעוּדַת הַשָּׁבָת.

וְהִנֵּה, בְּעֶצְמוֹהָ שֶׁל הַסְּעוּדָה, נִשְׁמַע צִלְצוֹל בְּפַעֲמוֹן הַדֶּלֶת... הַכֹּל נִבְהָלוּ לְמִשְׁמַע קוֹל הַפַּעֲמוֹן בְּלִיל שָׁבָת קָדֵשׁ, הַפַּעֲמוֹן צִלְצַל שׁוֹב, וּלְאַחֵר מִסְּפָר שְׁנִיּוֹת, נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת, תוֹךְ כְּדֵי אֲמִירַת "שִׁבְתָּ שְׁלוֹם" מִהַדְּהֶדֶת. הֵיךְ זֶה הַבֵּן שֶׁיָּרַד מִן הַדֶּרֶךְ, וְהִגִּיעַ בְּרִכְבּוֹ בְּעֶצְמוֹ שֶׁל יוֹם הַשָּׁבָת. הוּא הֵיךְ לְבוּשׁ בְּכִגְדֵי הַחֲלִין, כְּשֶׁבִידּוֹ הָאֲחַת מִפְתָּחוֹת הָרֶכֶב, וּבִידּוֹ הַשְּׁנִיָּה קָפְסַת סִיגְרִיּוֹת...

הַכֹּל הִתְאַבְּנוּ וְרָצוּ לְקַבֵּר אֶת עֲצָמָם מֵרֵב בּוֹשָׁה - מָה חוֹשֵׁב הַחֶתֶן כְּשֶׁרֹאָה אֶת חֲלוּל הַקָּדֵשׁ הַנּוֹרָא... הֵם לֹא יָדְעוּ כִּיצַד לְהִגִּיב, וְהַכֹּל הִבִּיטוּ אֶל רַבִּי שְׁלֹמָה רֵאשׁ הַמִּשְׁפָּחָה.

פִּרְשֵׁת לָךְ לָךְ

שְׁקִיחַ' [כְּנוֹי לְרַבִּי זִירָא, שֶׁהָיוּ שׁוֹקִי חֲרוּכִים, עֵינַי ב"מ פה, א] מִתְפַּלֵּל עֲלֵינוּ, וּמַעֲתָה מִי יִתְפַּלֵּל עֲלֵינוּ? עֵקֶב כֶּךָ חֲזָרוּ בִּתְשׁוּבָה.)

וּנְשָׂאֵלֶת הַשְּׂאֵלָה, אִיךָ יִתְכַּן שְׂלֵא עֲלֶה בִּיד רַבִּי זִירָא לְהַשִּׁיבָם בִּתְשׁוּבָה בְּחַיָּיו, וְרַק לְאַחַר פְּטִירָתוֹ הִתְעוֹרְרוּ לְשׁוּב בִּתְשׁוּבָה?

בְּאֵר הַגָּאוֹן רַבִּי יַעֲקֹב עֲדָס מִשֵּׁם הָאֲר"י הִקְדוּשׁ: אָמְרוּ חַז"ל (חֲלִין ז, א) 'גְּדוּלִים צְדִיקִים בְּמִיתָתָן יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶן, וּבְאֹר הַדֶּבֶר, כֹּאֲשֶׁר הִצְדִּיק נִפְטָר, הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁלּוֹ עוֹלָם לְדִרְגָּה גְבוּהָה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בְּחַיִּים חַיִּיתוֹ. מִמִּילָא כֹּאֲשֶׁר נִפְטָר רַבִּי זִירָא, אוֹתָם דְּבָרֵי חֲזוֹק וְהִתְעוֹרְרוּת שֶׁדָּבַר אֲלֵיהֶם בְּחַיָּיו, קִבְּלוּ מֵעַתָּה דִּרְגָּה רוּחָנִית גְבוּהָה יוֹתֵר וּמִשְׁנֵה תִקְוָה, וְהָרִי יֵשׁ בְּיָדָם לְהַשְׁפִּיעַ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בְּזֶמַן שֶׁהָיָה רַבִּי זִירָא בְּחַיִּים, וְלָכֵן דּוֹקָא כְּשֶׁנִּפְטָר רַבִּי זִירָא נִתְּנוּ אֶל לִבָּם לְשׁוּב בִּתְשׁוּבָה.

זוֹהִי הָעֲבוּדָה שֶׁל הַצְדִּיק, תָּמִיד לִקְרֹב, תָּמִיד לְחַזֵּק, וְגַם כֹּאֲשֶׁר נִדְמָה שֶׁהַדְּבָרִים נּוֹפְלִים עַל אָזְנִים עֲרֵלוֹת, אֵל יָאוֹשׁ, כִּי אִף פַּעַם אֵין לְדַעַת מִתִּי הַדְּבָרִים יִפְעֲלוּ אֶת פְּעֻלָּתָם, מִתִּי יִכְנסוּ לִלְבִּי. וְאִפְלוּ יִתְכַּן שֶׁבְּחַיָּיו לֹא יִפְעֲלוּ הַדְּבָרִים אֶת פְּעֻלָּתָם, וְרַק לְאַחַר מִיתָתוֹ, אֲזִי לֹא יִמְנַע מִלִּקְרֹב, לֹא יִמְנַע מִלְּעוֹרֵר, זֶה הָעֲבוּדָה שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה מִהַצְדִּיק.

פְּלֹאוֹת דְּרָכֵי הַבּוֹרָא - לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם

כָּל אֶחָד מֵאֲתָנוּ מְכִיר מִשְׁפָּחוֹת שֶׁל אֲנָשִׁים יִרְאִי שָׁמַיִם, שֶׁלְּצַעֲרָנוּ אֶחָד הַיְלָדִים עֹזֵב אֶת הַדֶּרֶךְ, אִמָּץ לְעַצְמוֹ אֶרֶץ חַיִּים שׁוֹנָה. לְפַעְמִים אֶחָד, לְפַעְמִים חֶבֶר. אִם פַּעַם לֹא לְהִתְיָאֵשׁ! לִקְרֹב וְשׁוּב לִקְרֹב, לְהִתְפַּלֵּל עַל חֲזָרָתוֹ בִּתְשׁוּבָה, לְהִתְחַנֵּן לְבוֹרָא הָעוֹלָם. גַּם כֹּאֲשֶׁר נִדְמָה שֶׁהוּא לֹא בְּכוּן בְּכָלֵל... לְעוֹלָם אֵין לְדַעַת מִהֵיכָן

הַקְבָּלָה וְהַתְּקָלָה שֶׁלֹּא אוֹתִי לֹלֵא תְּנָאִים, וְלִמְרוֹת שֶׁחֲלַלְתִּי אֶת הַשֶּׁבֶת לְעֵינָיו, וְעוֹד בְּפָנֵי הַחֶתֶן הַטָּרִי שֶׁזָּה עָתָה נִכְנָס לְמִשְׁפָּחָה - לֹא כַּעַס וְלֹא אָמַר לִי אִף מַלְּת בְּקֶרֶת אַחַת, לֹא עַל שֶׁבָּאתִי בְּרֶכֶב וְלֹא עַל שֶׁצִּלְצַלְתִּי בַּפַּעֲמוֹן, וְאִפְלוּ לֹא הוֹכִיחַ אוֹתִי שְׂאֵבֶרְךָ אוֹ שְׂאֵלֶבֶשׁ כִּפָּה, רַק הִרְאָה לִי כִּמָּה הוּא אוֹהֵב אוֹתִי וְשִׂמַּח שֶׁהִגַּעְתִּי - זֶה וְרַק זֶה הַשִּׁיב אוֹתִי לְחִיקָה הַחֲמִים שֶׁל הַיְהוּדוּת.

זֶהוּ כֶּתֶם הָאֲדִיר שֶׁל חֵם וְאַהֲבָה לִילְדֵינוּ, לִקְרֹב וְלֹא לְרַחֵק! (מִתּוֹךְ עֲלוֹן 'טוֹב לְחֶסֶד בַּה' וְאֶרָא תִשְׁע"ז)

עֲבוּדָתוֹ שֶׁל הַצְדִּיק

וּלְפָנֵי מַעַט זְמַן נִסְתַּלַּק מֵאֲתָנוּ הַצְדִּיק רַבִּי יוֹרָם אֲבִרְגֵּל זצ"ל, וְאָכֵן בְּמַחְצָתוֹ שֶׁל צְדִיק יָקָר זֶה, רָאִינוּ בִּיתֵר שְׂאֵת הַנְּהִיגָה שֶׁל 'אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמִקְרָבָן לְתוֹרָה', כִּי־צַד הָיָה יוֹדֵעַ לִקְרֹב כָּל יְהוּדִי, וְלֹאֲהֵב אוֹתוֹ כְּנִפְשׁוֹ, יִהְיֶה זֶה הִרְחוֹק בְּיוֹתֵר, אִפְלוּ רֹאשֵׁי אֲרָגוֹנֵי פֶשַׁע הָיוּ מְסֻתּוֹפְפִים בְּצֵלוֹ, וְהוּא הָיָה עוֹטֵף אוֹתָם בְּעֲבוֹתוֹת אֲהָבָה וְחֶבֶד, וּמִרְעִיף עֲלֵיהֶם מְטוֹב לְבוֹ.

וְהַזְכִּיר הַמִּקְבֵּל רַבִּי יַעֲקֹב עֲדָס שְׁלִיט"א בְּהַסְפָּדוֹ עֲלָיו, אֶת הַמִּסְפָּר בְּגִמְרָא (סְנֵהֲדִין לו, א): "הִנְהוּ בְּרִיּוֹנֵי דְהוּוּ בְּשִׁבּוֹתִיהָ דְרַבִּי זִירָא, דְהוּוּ מִקְרֹב לְהוּוּ כִּי הִיכִי דְנִתְהַדְרוּ לְהוּוּ בְּתִיבָתָא, וְהוּוּ קִפְדִּי רַבָּנָן, כִּי נַח נִפְשִׁיָּה דְרַבִּי זִירָא אִמְרִי: עַד הָאֵי־נָא הָיָה חֲרִיקָא קִטִּין שְׁקִי דְהוּוּ בְּעִי עֲלֵן רַחֲמִי, הַשְׁתָּא מָאן בְּעִי עֲלֵן רַחֲמִי? הִרְהוּר בְּלִיבִיָּהּ, וְעַבְדוּ תְּשׁוּבָה". (תַּרְגוּם: קְבוּצָה שֶׁל בְּרִיּוֹנִים הָיְתָה גִּרָה בְּשִׁכְנוֹת לְרַבִּי זִירָא, וְהָיָה הוּא מִקְרֹב אוֹתָם כְּדִי שִׁיֻּשְׁבוּ בִּתְשׁוּבָה, וְלֹא הָיְתָה דַּעַת חֲכָמִים נֹחָה מִכָּף. כֹּאֲשֶׁר נִפְטָר רַבִּי זִירָא, אָמְרוּ הַבְּרִיּוֹנִים: עַד עַכְשָׁיו הָיָה 'חֲרִיקָא קִטִּין

ד. וְעֵינַי שִׁיחֲתָנוּ לְפִרְשֵׁת שׁוֹפְטִים ('אִשִּׁיחָה בְּחִקִּיר דְּבָרִים עַמ' קצח) עַל פֶּסוּק (דְּבָרִים ו, ו): "וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מַצְוֶה הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ", לְכַאוֹרָה הָיָה רָאוּי לִזְכֹּר 'בְּלִבְבְּךָ', שֶׁהֵלֵא הַדְּבָרִים צְרִיכִים לְחִדּוֹר אֶל תּוֹכְכִי הַלֵּב, וּמֵהוּ שֶׁאָמַר 'עַל לְבָבְךָ?' אֵלֶּא גַם כֹּאֲשֶׁר הַלֵּב סָגוּר וְחֲתוּם, דְּבָרֵי הַחֲזוֹק וְהִתְעוֹרְרוּת שְׁשׁוּמַע הָאָדָם אֵינָם הוֹלְכִים לְבִטְלָה, אֵלֶּא מִנְחִים עַל לְבוֹ, וְגַם אִם הַיּוֹם אֵינָם נִכְנָסִים - סוּפוֹ שֶׁל הַלֵּב לְהִפְתַּח וְאֵז יִחְדְּרוּ הַדְּבָרִים.

ברשת לך לך

"אני מבקש לקנות את כד הנחשת הפשוט הזה, שמחירו אינו עולה לכל היותר על חצי זלוטי, והיא ברב חצפתה מענה לבקש עבורו מאה זלוטי". "אין זאת אלא שהשתבשה עליה דעתה", נסו להרגיעו כמה משעממים, תוך שהם נדים בראשם לעבר החנות.

הגוי נכנס שנית אל החנות, הניף אל על את הכד הנזעיר, והראה לכל הנוכחים את המחיר הרשום בתחתיתו, "רבע זלוטי, הלא כן?" פנה אל הנערה, והיא בשלה: "אדוני הנכבד, מאה זלוטי לא פחות, אפילו בתשעים ותשעה זלוטי לא אמכר לך אותו".

משנאש הגוי מהנוכחים עם המוכרת, הרהר בלבו: "ילדה זו משגעת היא, אצא מן החנות כמי שאינו מענין, אחזר בעוד שעה, בטוח שכדרך הסוחרים תספיק לרדת במחיר". הנערה הצעירה פנתה אל פנת החנות, וכשסדור בידיה עמדה והתפללה תפלת מנחה של שבת.

טעות היתה בידו של הגוי, הנערה לא היתה משגעת כלל, היתה זה תוצאה של החנוך אותו קבלה בבית הספר. הוריה היו יהודים שלא שמרו תורה ומצוות, אולם משנודע להם שבצירתם בריסק עומד להפתח בית ספר רשמו אותה אליו, למרות היותו בית ספר אורתודוקסי, 'בית יעקב', הם העדיפו זאת מאשר לשלחה לבית הספר החלוני המצוי מחוץ לעיר, על התוצאות הם כנראה לא חשבו...

הבת 'תפסה את העסק' ברצינות, ובגיל ההתבגרות החליטה שהיא שומרת מצוות. באותה שבת בה אנו עוסקים, נסעו הוריה למרחצאות, ובקשו ממנה לנהל את העסק המשפחתי, חנות כלי הבית, עד שישובו.

הילדה לא יכלה לסרב להוריה, וגמרה בלבדה: אפתח את החנות, אך מאומה לא אמכר, ויהי מה! אפקיע מחירים ברמה ששום קונה לא ידרוך על מפתח החנות כל השבת כלה.

תבוא ההתעוררות, צריך לזכר כי כל נשמה של יהודי חשוכה בעיניו יתברך עד בלי די, והקדוש ברוך הוא מסייע לה להגיע להתעוררות, פעמים באפן בלתי צפוי, לכן להמשיך ולהשפיע, לא בוכוחים וצעקות חלילה, לא באוירה מתוחה, בדרכי נעם, תוכחה מגלה ואהבה מסתרת, אי אפשר לדעת אימתי הדברים יפעלו את פעלתם.

אנו פוגשים נערים חוזרים בתשובה, שנולדו בבתים חלוניים, אולם בלב שלהם נחקקה ההנהגה של הסבתא והסבא, כאשר היו מגיעים לבית החמים - היה בוקע ממקלט הרדיו שעור תורה, ראו נטילת ידים, ברפת המזון, לפעמים גם הצטרפו. ואפילו שבאותו הזמן שבקרו בבית, הדברים עברו לידם ולא נגעו בלבם, כאשר הגיעו לבגרות פתאום הכל חזר, הכל חלחל פנימה... הם מרגישים משיכה ורצון לגלות את האור, וכל זה בזכות המראות והתחושות שחוו בעבר.

ראיתי מעשה נפלא, אותו ספר הרב מבריסק וצ"ל, ואשר ממנו נתן ללמד אילו דרכים מפלאות יש לו לבוורא לעורר את האדם:

קולות שבאלו, לא נשמעו בכל יום בשוק העיר בריסק. נערה צעירה, עמדה לה בחנות לכלי בית, והכריזה בעז: "מחירו של הכד הוא לא פחות ממאה זלוטי", גוי סמוק צנאר עומד מולה וצועק לעברה: "היה לא תהיה", ובזעם הנחית את אגרופו על הדלפק...

הנוכח הערני משך את תשומת לבם של העוברים ושבים, שנהגו לראות את חושה המסחרי המפתח של הנערה הצעירה, ביצר אומרת היא לקונה את מחיר הכד, ולאחר מכן נפנית לענייניה כאלו אין היא מעניינת כלל שיקנה אותו.

הקונה הזועם פנה אל קהל הסקרנים שהתאסף בפתח החנות ושתף אותו במתרחש:

פְּרִשֵׁת לָךְ לָךְ

הָרַב מִפּוֹנִיכֹז, וּבִלְהִט נִפְשׁוֹ הָיָה אוֹמֵר:
"בְּיָדַי רוּצָה אֲנִי יְהוּדִים שְׁלָמִים, יְהוּדִים
בְּמֵאָה אַחֲזוּ, אֲבָל אֲנִי רוּצָה גַם אֶת כָּל מֵאָה
הָאֲחֻזִּים שֶׁל הַיְּהוּדִים, לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נֶדַח,
מִבְּלִי לִוְתֹר עַל אֵף אֶחָד! כָּשֶׁם שְׁאִין לֵאמֹר
יְהוּדִי לְהַתִּיָּאֵשׁ אֵף פֶּעַם, כִּף אֲסוּר לָנוּ לְהַתִּיָּאֵשׁ
מֵאִישׁ יְהוּדִי, יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה."

סֵפֶר אֶחָד מִמַּעֲרִיצֵיו: רִאִיתִי פֶּעַם אַחַת
בְּתוֹךְ מַעְגַל צָפוֹף שֶׁל יְהוּדִים חִלּוּנִים
מִתְּבוּלָלִים, אֲשֶׁר הִקִּיפוּ אוֹתוֹ בְּמִבְטֵי הַעֲרָצָה
וְאַהֲבָה. הִתְקַרְבְּתִי אֵלָיו וְשָׁאַלְתִּיו מָלֵא
סִקְרָנוֹת: בְּאִיזוֹ שְׂפָה דִּבֶּר הָרַב אֵלֵיהֶם? רַבֵּנוּ
עָנָה בְּחִינּוֹךְ: "אֲמַרְתִּי לָהֶם, הֲלֹא הֵנֶכֶם יְהוּדִים
טוֹבִים... מִדָּ נִשְׁכַּתִּי בְּשִׁפְתִי וְאֲמַרְתִּי: מָה אֲנִי
מְדַבֵּר? הֲלֹא הֵנֶכֶם יְהוּדִים יְקָרִים מִכָּל יְקָר,
אֲלֹא שְׁאַתֶּם מִתְּחַפְּשִׁים, הִתְחַפְּשִׁתֶּם אֶפְלוּ כָּלִפִּי
עֲצָמְכֶם, וּבִכְן הִסִּירוּ מֵעַלֵּיכֶם אֶת הַמַּסְכָּה,
הִסִּירוּ אַחִים אֲהוּבִים, הִשְׁלִיכוּ מֵעַלֵּיכֶם אֶת
בְּגָדֵי הַנֶּכֶר..."

וְאֶכֶן רַבִּים מֵהֶם הוֹרִידוּ בְּמִשָּׁף הַזְּמַן אֶת
הַמַּסְכָּה מֵעַל פְּנֵיהֶם, וְחִזְרוּ לְהִיּוֹת יְהוּדִים
בְּרוּחַ יִשְׂרָאֵל סָבָא (בְּמַחְצָתָם פ"ו).

'לְעוֹלָם יְקָדִים אָדָם תִּפְלָה לְצָרָה'

מִסְפֶּרֶת הַתּוֹרָה (בְּרֵאשִׁית יב, ח): "וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם
הֶהָרָה מִקְדָּם לְבֵית אֵל וַיֵּט אֶהְלֵה בֵּית אֵל
מִזֵּם וְהָעִי מִקְדָּם וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לֵה' וַיִּקְרָא
בְּשֵׁם ה'...", וּבִרְש"י: וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ - נִתְנַבֵּא
שְׁעִתִּידִין בְּנֵיו לְהַכְשִׁיל שָׁם עַל עֲוֹן עֶכְשָׁן,
וְהַתְּפִלָּה שָׁם עֲלֵיהֶם.

הַגִּמְרָא (סְנֵהֲדִין מֵד, ב) לוֹמַדֵּת מִמַּעֲשֵׂיו שֶׁל
אַבְרָהָם אֲבִינוּ הִנְהִיגָה נִפְלְאָה וּמוֹעִילָה לְכָל
אָדָם: "אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: לְעוֹלָם יְקָדִים אָדָם
תִּפְלָה לְצָרָה, שְׁאֵלְמָלָא הַקָּדִים אַבְרָהָם תִּפְלָה
לְצָרָה בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעִי לֹא נִשְׁתַּיֵּר
מִשׁוֹנְאִיָּהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂרִיד וּפְלִיט". וְכֵן
בְּאִיּוֹב (לו, יט): "הִיִּעֲרַף שׁוֹעֵף לֹא בָצָר, פֶּרֶשׁ
רִש"י (סְנֵהֲדִין שָׁם): כִּף הָיוּ אוֹמְרִים חֲבֵרָיו
לְאִיּוֹב, כָּלוּם הַקָּדֵמֶת שׁוֹעֵף לֹא בָצָר, עַד לֹא

מִשׁוּם מָה הִגִּי מִיִּדְעָנוּ הָיָה דִּי עֲקָשָׁן
בְּקָשָׁר לִפְדֹּ, כָּל שְׂעָה שְׁעִתִּים נִכְנָס הוּא אֶל
הַחֲנוּת וְשָׁאַל: "יֵשׁ הַתְּגַמְּשׁוֹת בְּמַחִיר?", וְהָיָה
בְּפִרְצוֹף תָּמִים עֲנָתָה: "לֹא, לְצַעֲרִי לֹא",
וְהוֹסִיפָה וְאָמְרָה לְגוֹי הָעֲקָשָׁן: "לֹא תִקְבֹּל אֶת
הָעֲצִיץ בְּפִחוֹת מִמֵּאָה זְלוּטִי"...

הוּא נִסָּה בְּשִׁדּוּלִים רַבִּים, בְּצַעֲקוֹת רַמּוֹת,
וְהִילָּדָה בְּשִׁלָּה: "הַכֹּד אֶכֶן קָטָן אֲבָל מַחִירוֹ
גָּדוֹל, לֹא תִקְבֹּלוּ בְּפִחוֹת מִמֵּאָה זְלוּטִי טָבִין
וְתִקְלִין".

שְׁקָעָה לָהּ חֲמָה, הִנְעִרָה פֶּסֶעָה שֶׁלֹּשׁ
פְּסִיעוֹת לְאַחֲרֶיהָ וְסִימָה בְּדַבְּקוֹת תִּפְלַת 'עֲלִינוּ
לְשִׁבְחִי'. לְאַחֵר שְׂעָה קָלָה, מִשְׁנַצְצוֹ הַכּוֹכְבִּים
בְּשָׁמִים, הוֹפִיעוּ הוֹרֵיָה הַמְדֻשָּׁנִים שְׁחֻזּוֹ
מִהַחֲפָשָׁה, הֵם בָּאוּ לְחֲנוּת לְאַסֹּף אוֹתָהּ הַבִּיתָה,
וְהִנֵּה שׁוֹמְעִים הֵם מִשְׁפָּטִים מוֹזְרִים מִפִּי הִגִּי
הַעוֹמֵד מוֹל דִּלְפֶּק חֲנוּתָם:

"אָמַר לָךְ אֶת הָאֱמֶת" - אָמַר הִגִּי - "בְּנִיתִי
בֵּית חֵדֶשׁ, רִהֲטִיתִי אֶת הַסֵּלּוֹן בְּרַב פָּאָר וְהִדְרָה,
וְהַבְּקָר כְּשֶׁעֲבַרְתִּי לִיד הַחֲנוּת, רִאִיתִי אֶת הַכֹּד
שְׁבָדִיוֹק מִתְּאִים לְשִׁלְחֵן הַעוֹמֵד לִיד מִכְתָּבְתִּי,
אוֹ אֲזִי הַחֲלִטִּיתִי כִּי כֹד זֶה יִהְיֶה שְׁלִי. אֵין אֲנִי
רָגִיל לִוְתֹר עַל הַחֲלִטוֹתִי, וּמִשׁוּם כִּף אֶכְנַע
לְדְרִישִׁתִּי הַמַּפְרֹזֶת. הִבִּיאִי אֶת כֹּד הַנְּחֻשֶׁת,
וְאַשְׁלֵם לָךְ תְּמוֹרָתוֹ מֵאָה זְלוּטִי כְּדִבְרֶךְ..."

תְּדַהֲמַת הַהוֹרִים גְּבָרָה, כְּשֶׁרָאוּ אֶת בָּתָם
אוֹרְזוֹת אֶת הַכֹּד הַשְּׁוֹהַ חֲצִי זְלוּטִי, אוֹתוֹ כֹּד
בֵּישׁ מִזֵּל הַמִּתְגַּלְגֵּל בְּחֲנוּתָם מִמֶּדֶף לְמֶדֶף זֶה
שָׁנִים רַבּוֹת בְּלֹא שִׁישׁ לוֹ דוֹרֶשׁ, לֹא פֶּעַם אֵף
שִׁמֵּשׁ כָּפַח אֲשֶׁפָה קָטָן לִיָּמִים מִסְפָּר, וְעֵתָה
נִרְכָּשׁ הוּא בְּמֵאָה זְלוּטִי..."

מֵאֲזֹ אוֹתוֹ יוֹם, אַחֵר שְׁרָאוּ הַהוֹרִים מֵהוּ
שָׁכַר שְׁמִירַת שְׁבֵת, נִפְתַּח לָבָם אֵט אֵט, עַד
שֶׁהִפְכוּ לְבַעֲלֵי תְשׁוּבָה גְּמוּרִים.

לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נֶדַח

אֵשׁ הָאֲהֲבָה לְכָל יְהוּדִי בְּאֲשֶׁר הוּא, יְקָדָה
כְּלָבוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי יוֹסֵף שְׁלֵמָה כֶּהֱנֵם זצ"ל

פרשת לך לך

קול יעקב", אתה אומר בבית הכנסת, והוא בא מעצמו, הא למדת שזכות התפלה עומד מפני הצרות".

וב'פלא יועץ' (ערך דבור): "על כל צרה שלא תבוא, בין צרת ממון, בין צרת הגוף ובין צרת הנפש, צריך להקדים תפלה לצרה, או לזעק ולהתפלל על הצרה שבאה. כי בן יסד המלך מלכו של עולם, שהוא חפץ בתפלה, ומתאזהר לתפלתו של ישראל, ומתפנה הגזרה, ועומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים על ידי התפלה. ויפה תפלה בין קדם גזרה בין לאחר גזרה".

חסרון המתאחר בתפלה

מחיר כבד עלול לשלם מי שמתאחר בתפלתו, וזאת אנו למדים ממשנה רבנו, אשר בסבת התאחרותו בתפלה, לא עלה בידו לבטל גזרת הבורא, ונותר מחוץ לארץ המבטחת.

וכן איתא במדרש (דבר"ר פי"א): "עד עשרה פעמים נגזר על משה שלא יבגס לארץ ישראל, ועדין לא נתחתם גזר דין הקשה עד שנגלה עליו בית דין הגדול, אמר לו גזרה היא מלפני שלא תעבר, שנאמר: 'כי לא תעבר את הברדן', ודבר זה היה קל בעיניו של משה, שאמר: ישראל חטאו חטאות גדולות כמה פעמים, וכיון שבקשתי עליהם רחמים מיד קבל ממני וכו', אני שלא חטאתי מנעורי, לא כל שכן כשאתפלל על עצמי שיקבל ממני? וכיון שראה הקדוש ברוך הוא שקל הדבר בעיניו של משה ואינו עומד בתפלה - מיד קפץ עליו ונשבע בשמו הגדול שלא יבגס לארץ ישראל".

למדנו מכאן יסוד גדול - אומר המשגיח רבי אליהו לופיאן זצ"ל - אלו היה משה מתפלל מיד כשנגזרה עליו הגזרה, היה מצליח לבטלה, ורק משום שלא הזדרז להתפלל גזר הקדוש ברוך הוא בשבועה שאין לשבועתו אפשרות בטול. וביותר, שאף על פי שעשה

באה הצרה, אם הייתה עושה כן - היו הכל מאמצים את כחך.

וביוצא בזה אמרו (שפת לב, א): "אמר רב יצחק בריה דרב יהודה: לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה, שאם יחלה - אומרים לו: הבא זכות והפטר. אמר מר עוקבא: מאי קראה? 'כי יפל הנפל ממנו' - ממנו להביא ראיה. וברש"י: מאחר שהוא נופל - צריך למצא ממנו וממעשיו ראיה לזכות.

וכתב המבי"ט בספרו 'בית אלהים' (שער התפלה פי"ב) כי סבת תועלת הקדמת תפלה לצרה, הרי היא משני טעמים: א. מצד המתפלל עצמו, כי תפלתו שלא בזמן הצרה היא חשוכה לפני האל, שאינה לאהבת המועיל, כיון שעלתה הוא ברוח והצללה. אלא שיודע ומכיר כי כל מה שיבוא אליו מהטוב או הפכו אפילו לימים רחוקים הוא מאתו יתברך, אבל כשמתפלל בעת הצרה, נראה כי אם לא היתה מגעת אליו אותה הצרה, לא היה מתפלל אליו יתברך. ב. מצד האל יתברך, הגם שלא יבצר ממנו להציל בעת צרה, עם כל זה יותר נקל הוא להציל אותו בהיותו מתפלל קדם עת הצרה, שכיין האל יתברך עניניו באפן שלא תגיע הצרה, ממה שיצטרך לשדד מערכות השמים להצילו מרעתו כשעבר נלכד ברשת הצרה והצער.

וכתב בספר 'כד הקמח' (ערך מטר) לרבנו בחיי: "התפלה מגן לישראל מפני הצרות, וכן אמרו רבותינו ז"ל לעולם יקדים אדם תפלה לצרה שאלמלא לא הקדים אברהם תפלה לצרה לא נשתירו משונאיהם של ישראל שריד ופליט. ובפרוש אמרו שהתפלה היא שעמדה לנו בגלות ובזכותה אגחנו נצולין מחרביו של עשו, שנאמר 'הקל קול יעקב והידיים ידי עשו', אין יעקב שליט אלא בקולו, ואין עשו שליט אלא בידיו. אמר לו יצחק אביו, כחך קשה משלו, עשו אם תופש את האדם הרי הוא בידו, ואם ברח אינו יכול לו, אבל אתה אפילו בורח לסוף העולם 'הקל

פְּרִשֵּׁת לָךְ לָךְ

מטילים מדי פעם עצר בשעות הערב, מי שהיה יוצא מביתו, היה נלקח הישר למעצר, ופעמים אף נורה. בזמנים קשים אלו, אשר מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, היה חכם מנחם חוגר את מתניו ויוצא לרחובות של עיר, וזועק בתפלותיו יחד עם הקהל הקדוש. ולמרות שאותה שעה הייתה שעת עצר, לא חת ולא זע מפל החילים שהיו מפטרלים ברחובות, היה יוצא בלבוש שק על כל חלקי גופו מלבד על שתי עיניו, ורבים היו רואים ומצטרפים יחד עמו בלבוש שק, ויחד תקעו בשופרות והרבו בתפלה לבוּרָא העולמים שיציל אותם מפל החפצים להשמידם.

סימן שלא התפללו...

מעשה בגאון הצדיק רבי אליהו דושניצ'ר זצ"ל, משגיח ישיבת לומז'א, שרכש פרדס עבוּר בנו, אולם מאחר שביכול הפרדס לא הצליח ונגרמו הפסדים, החליט רבי אליהו למכור את הקרקע. בקש מאחד מתלמידיו שהיה מלמד תינוקות של בית רבן שיתפלל עם הילדים שמכירתו תצליח. אף התלמיד שכח מפל הענין.

יום אחד נגש מאן דהוא לאותו מלמד, ואמר לו כי המשגיח רבי אליהו שלחו לשאל מדוע אינו מתפלל להצלחת מכירת הפרדס? המלמד הפתע: "מהיכן ידע המשגיח שלא התפללנו?"... אמר השליח: גם אני הבעתי תמיכה זו בפני המשגיח, ותשובתו הייתה: "הרי צדין לא הצלחתי למכור את הפרדס, סימן שלא התפללו..."

אין תפלה שחוזרת ריקם!

יש לדעת שהתפלה לבוּרָא, אינה כשאר בקשה ותחנון מבשר ודם. אדם מבקש בקשה מבשר ודם - ספק יענה ספק לא יענה, אולם המתפלל לבוּרָא - מבטח הוא שאין תפלתו חוזרת ריקם. וכן איתא במדרש (תנחומא וירא א) "אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל,

משה חשוב מצדק כביכול, הלא רב גבוריה ורב חיליה, הוא זה שהתפלל על ישראל במצבים בלתי אפשריים, ודאי שתפלתו תענה ממרומים, ומה לו למהר - ההתייחסות לכך הייתה כאלו 'קל בעיניו הדבר', וממילא לא נתן הבורא לתפלתו ערך ושתם בעדה מלעבר. ועלינו ללמד מכאן כמה גדול ונחוץ להזדרז בתפלה, כי לפעמים כאשר אדם מתאחר - אי אפשר לבטל ולקרע גזרת שמים.

לאחר חרבן הבית, כאשר געו כל גולי יהודה וירושלים כלם בבכיה, בדבר שנאמר 'על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו', עמד ירמיה הנביא ואמר להם (מדרש תהלים קלז): "מעיד אני עלי שמים וארץ, אלו בכיתם בכיה אחת עד שאתם בציון לא גליתם".

ואכן יפה זעקה קדם צרה, ואל לו לאדם להתעצל מלהתפלל, ואף שנראה רחוק הרבה מספנת הצרה והחלי, כיון שרואה שצפויה לבוא - ירבה בתפלה, ובנקל יעלה בידו להביא לבטול הגזרה.

מרעיש עולמות בתפלה זכה

עבודת התפלה והתחנון של המקבל הנסתר חכם מנחם מנשה זצ"ל, בעל ספר 'אהבת חיים', הייתה מפליאה. בכל עת שהיו עם ישראל נתונים בצרה וצוקה, היה מרעיש עולמות, ויוצא יחד עם הצבור לרחובות של עיר לזעק בקול בוכים על הגזרה שלא תבוא. פעמים רבות היה יוצא בלבוש שק יחד עם ספרי תורה, והיו אומרים סליחות בהתעוררות גדולה, והד השופרות היה נשמע למרחקים. חכם מנחם לא חכה חלילה לצרה שתבוא, אלא היה מקדים תפלה לצרה. הן בעת שמחה והן בעת צער ארגן תפלות ותעניות דבור כדי לבטל כל גזרות שחלילה עלולות לבוא.

הימים היו ימי המנדט הבריטי, בהם סבלו היהודים רבות מגדודי פורעים ערביים. עקב המצב המתוח ששרר ברחובות, היו האנגלים

פְּרִשֵׁת לָךְ לָךְ

מן התורה לזעק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הצבור... וזה הוא שיגורם להם להסיר הצרה מעליהם. אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם ארע לנו, וצרה זו נקרה נקרית, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות."

תפלה עבור צרתם של אחרים

עקר מעלת התפלה היא להתפלל על אחרים, כמו שכתב הגר"א ב'שנות אליהו' (ברכות פ"ה) שאסור לבנון בתפלתו לצרף עצמו, אלא לצרף כלל ישראל, וסבת הדבר באר המבי"ט (בית אלהים שם): "כי בזמן שהאדם מתפלל על עצמו, נראה שהכנעתו וכונתו בתפלה הוא לתועלת המשג לו בתפלתו, ואינה תפלה לשמה. אמנם כשמתפלל על אחרים, כונתו בתפלה לא להשגת תועלת המשג, כי אם שמודיע ומפיר כי אין מי שיוכל להפיק רצון איש ואיש כי אם הוא יתברך."

ובזה באר המבי"ט את דברי חז"ל (כ"ב צב, א): "כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחלה", כי כאשר הצריך לדבר מתפלל על חברו, ואינו מכון על עצמו, מראה בזה שאין תפלתו לתועלת המשג, אלא לשם הפרה ביכולתו יתברך להפיק רצון איש ואיש, אזי הקדוש ברוך הוא שב את שבותו תחלה, מפני אמונתו החזקה בו שלא לשם תועלתנות אישית.

עוד מדגיש המבי"ט, כי אצל גדולי הדור, אין התפלה למען הכלל בגדר מעלה, אלא הרי הם נתבעים על שלא בקשו רחמים על בני דורם, כדאמרו חז"ל (כ"ב צא, ב) גבי אלימלך ובניו, מפני מה נענשו? שהיה להם לבקש רחמים על דורם ולא בקשו.

וכן ברוצח בשגגה, היוצא מעיר מקלט במות הכהן הגדול, אמרו (מכות יא, א)

היו זהירין בתפלה, שאין מדה אחרת יפה הימנה, והיא גדולה מכל הקרבנות... ואפילו אין אדם כדאי לענות בתפלתו ולעשות חסד עמו, כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים אני עושה חסד עמו."

כיוצא בזה אמרו (ברכות לב, ב): "אמר רבי חנין אמר רבי חנינא: כל המצריך בתפלתו אין תפלתו חוזרת ריקם. מנא לן - ממשנה רבנו שמואל: ואתפלל אל ה', וכתוב בתריה: וישמע ה' אלי גם בפעם ההיא". עוד אמרו (תנחומא וישלח ט) "אין הקדוש ברוך הוא חפץ לחיב בריה, אלא מבקש שיתפללו בריות לפניו ויקבלם."

מכלל זה צריך אדם לבקש רחמים על חברו, ואל יאמר: מי אני שתועיל תפלתו? שהרי כבר הזהירו חז"ל (ברכות יב, ב): "כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואינו מבקש - נקרא חוטא". ועוד יבקש ויתפלל תמיד על זרעו וזרע זרעו שלא יארע בהם שום פסול, כדדרשו חז"ל (תדב"א פרשה יט): "שאי אליו כפיך על נפש עוללך" - מכאן אמרו יבקש אדם רחמים על עצמו על אשתו ועל בניו ועל בני ביתו, שלא יצא אחד מהן לא לידי עברה ולא לידי דבר מכער."

ומספר במדרש (תדב"א פ"ח): "מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר, והיו לו עשרה בנים מאשה אחת - ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום היה מתפלל ומשתטח ומלחך עפר בלשונו כדי שלא יבוא אחד מהם לידי עברה ולידי דבר מכער. אמרו: לא יצאת אותה שנה שלמה, עד שבא עזרא והעלה הקדוש ברוך הוא את ישראל מבבל, והעלה אותו כהן, ולא הלך הכהן לעולמו עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהנה מבניו ובני בניו עד חמשים שנה, ואחר כך הלך לעולמו."

ובפרט, כאשר מתרגשת צרה על הצבור, חובה על כל יחיד ויחיד לזעק למען הכלל, כמבאר ברמב"ם (תעניות א, א-ג): "מצות עשה

פְּרִשְׁת לָהּ לָהּ

על דורי? אף טעות היתה בידו, שכן אף שאינו צדיק אלא ביחס לאנשי דורו, היה עליו כמנהיג הדור שלא לשים לב למצבו האישי, אלא להתחנן ללא חשבונות לפני ה' יתברך שיחוס על הדור ויבטל את הגזרה.

צערי היה גדול יותר מצערם...

מספר על הצדיק רבי ישראל אבוהצירא - ה'בבא סאלי' זצ"ל:

בשנת תשל"ב השתלטו מחבלים על מטוס של חברת "סבנה" בשדה התעופה לוד, והחזיקו בכל נוסעיו כבני ערבה. באותו זמן ששה הבבא סאלי בטבריה. הרב שמע מפיי מארחו את הידיעה המרה, כי כל נוסעי המטוס נמצאים בסכנת נפשות, וכי חס ושלום אם יעלה בידי המחבלים להפיק את זממם, מי יודע מה עלולים הם וחבריהם לעשות....

הסתגר ה'בבא סאלי' בחדר מיוחד, והרבה להתחנן להצלת החטופים ולהשמדת החוטפים. תוף כדי תפלה לקרע את רע הגזרה, החל ה'בבא סאלי' לבכות ולזעק זעקות נוראות שנשמעו עד למרחוק.

מפל קצוות הארץ הגיעו משלחות של רבנים לבית ה'בבא סאלי' לבקש שיעורר רחמי שמים. אף התאכזבו כשנודע להם כי הרב אינו בביתו. משלחת רבנים אחת לא אמרה נואש, תוף כדי תקירה ודרישה מבני הבית, נודע להם כי הרב נסע לטבריה. בדרךם לטבריה, שמעו כי המטוס ונוסעיו שחררו.

כאשר הגיעו לטבריה לבית מארחו של הבבא סאלי, לא נותר להם אלא לבשרו שהמטוס ונוסעיו שחררו וכי המחבלים נהרגו.

מארחו שח להם את צערו של הבבא סאלי, תחנוניו, זעקותיו ובכיתו. כאשר אמרו לצדיק כי נוסעי המטוס שחררו בשעת תפלתו וזעקתו, וכי בזכותו ובזכות תפלתו נצלו המטוס ונוסעיו, בטל את הדברים ואמר: "לא

שאמותיהם של הכהנים הגדולים היו מספקות מים ומזון לרוצחים שלא יתפללו על בניהם שימותו. שואלת הגמרא, ומה בכך שיתפללו, והלא קרא כתיב (משלי כו, ב): "כצפור לנווד כדורר לעוף בן קללת חנם לא תבא", ומתרגמת שאין זו קללת חנם, לפי שהיה לכהנים לבקש רחמים על דורם ולא בקשו.

ומספרת הגמרא על איש אחד, שאכלו ארניה במרחק של פרוסאות ממקום מגוריו של רבי יהושע בן לוי, ועקב כך לא נתגלה אליהו אליו הנביא ג' ימים, מכח התביעה שהיה לו להתפלל שלא יארע תקלה באנשי דורו.

וכיוצא בזה איתא בזהר הקדוש (נח דף סז, א): "ובאת אל התבה, כיון שאמר ה' לנח שינצלו הוא ובניו, לא בקש רחמים על העולם, ונאבדו. ומשום כך נקראים מי המבול על שמו, כמו שנאמר 'כי מי נח זאת לי'".

מפליא הדבר ונורא... מפני שגם לא התפלל ובקש רחמים על דורו, נמצא הוא בכיבול נאשם באסון שקרה להם, ונקראו מי המבול על שמו - 'מי נח'.

ועמד על כך הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, בספרו 'שיחות מוסר', ובאר כי נח לא התפלל על בני דורו, מפני שידע שאין סכוי בתפלתו להצילם, וכמו שאמר ה' לאברהם בענין הצלת סדום, שללא עשרה צדיקים בלתי נתן לשנות את הגזרה, ואף על פי כן נקראים מי המבול על שמו, כי היה לו לכאב את אבדנם של בני דורו, להתפלל ולזעק מתוך כאב על חרבן העולם, ומשלא התפלל - משמע שלא כאב את אבדן העולם כפי הצורך, ולכן נקראו מי המבול 'מי נח'.

ובאפן אחר באר ה'באר משה' מאו"רוב זצ"ל: נח לא התפלל על דורו משום שמגדל ענותנותו ושלמותו חשב שהוא עצמו לא היה ראוי להנצל, ממילא אמר לעצמו: "דיי שזכיתי אני להנצל, עוד יש לי פתחון פה להתפלל

פְּרִשְׁת לָךְ לָךְ

הדָּבָר. וְאִזּוּ הִצִּיעַ לָהֶם רַעְיוֹן שֶׁהִפְתִּיעַ אוֹתָם: הוּא עֲצָמוֹ יִסַּע יַחַד עִמָּם לִכְתֹּל הַמַּעֲרָבִי, הָיוֹת וּמִסְתַּבֵּר כִּי כְּשִׁירָאוּ הִנְמַצָּאִים שָׁם אֶת רַבִּי שְׁלֹמֹה וְלָמָּן מִשְׁתַּתֵּף בְּתַפְלָה מִיַּחְדָּת לְצִדָּךְ הוֹסַפְתָּ שָׁם לַחֹלָה, יִצְטָרְפוּ גַם הֵם לַתַּפְלָה זֹה.

וְאִכֵּן כֶּף הִיָּה, צָבוּר גְּדוֹל שֶׁל מִתְפַּלְלִים הִצְטָרַף אֲלֵיהֶם, וּבְמַעֲמַד רַב עִם שְׁנוֹ אֶת שָׁם הַחֹלָה וְהַתְפַּלְלוּ לְרַפּוּאָתוֹ. בְּחֻסְדֵּי שָׁמַיִם חָל שְׁנוֹי לְטוֹבָה בְּמַצָּבוֹ, וְלֹא יִצָּאוּ יָמִים רַבִּים עַד שֶׁהַתְרַפָּא כָּלִיל וְשָׁב לְאִיתָנוּ.

מִלֵּאָךְ מִלִּיץ אֶחָד מִנִּי אֶלֶף...

בְּתַקוּפַת גְּלוּתָהּ שֶׁל יְשִׁיבַת מִיר לְשִׁנְחָאִי בִּיפֶן הֶרְחוּקָה, חָלָה בְּחֹר מִתְלַמִּידֵי הַיְּשִׁיבָה בְּמַחֲלָה אֲנוּשָׁה וְנִרְאוּ בּוֹ סִמְנֵי גְּסִיסָה.

הַרופָּאִים אָמְרוּ נוֹאֵשׁ וְלֹא הֶאֱמִינוּ בְּסַפּוּיָּו לְחַיּוֹת. מִהֲרוּ הַתְלַמִּידִים לְיְשִׁיבָה, וְסִפְרוּ זֹאת לַמַּשְׁגִּיחַ רַבִּי יִחְזַקְאֵל לִוִּינְשְׁטֵין זצ"ל.

כְּאֲשֶׁר שָׁמַע זֹאת הַמַּשְׁגִּיחַ, פָּתַח מִסְכַּת שַׁבַּת וְהִחֵל לְהַקְרִיא בְּקוֹל רוֹעֵד אֶת דְּבָרֵי הַגְּמָרָא:

"תְּנוּ רַבָּנָן, מִי שֶׁחָלָה וְנָטָה לְמוֹת... אֶפְלוּ תִּשַׁע מֵאוֹת תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה (מִלֵּאָכִים) מִלְּמַדִּים עָלָיו חוֹבָה, וְאֶחָד מִלְּמַד עָלָיו זְכוּת, נִצּוֹל! שְׁנָאֲמַר (אִיּוֹב לֵג, כג): אִם יֵשׁ עָלָיו מִלֵּאָךְ מִלִּיץ אֶחָד מִנִּי אֶלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׁרוּ, וְיִחַנְנוּ וַיֵּאמֶר פְּדִיעָהּ מִרְדָּת שְׁחַת... רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי אָמַר, אֶפְלוּ תִּשַׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה בְּאוֹתוֹ מִלֵּאָךְ לְחוֹבָה, וְאֶחָד לְזְכוּת, נִצּוֹל! שְׁנָאֲמַר 'מִלִּיץ אֶחָד מִנִּי אֶלֶף'". כְּשִׁסֵּים לְהַקְרִיא אֶת דְּבָרֵי הַגְּמָרָא פָּתַח אֶת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ וְזָעַק בְּכִי שׁוֹעֲזָע אֶת כָּל הַנוֹכְחִים: "רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! הַבְּחֹר פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי שֶׁעֲזַב אֶת בֵּית הוֹרָיו בְּגִרְמָנְיָה וְנָדַד לְיְשִׁיבַת מִיר עוֹד מִלְּפָנֵי הַמִּלְחָמָה כְּדִי לִלְמַד תּוֹרָה, הֵאֵם אֵין לוֹ זְכוּת מִנִּי אֶלֶף?".

בְּזְכוּתִי, כִּי אִם בְּזְכוּת אַבּוֹתֵי הַקְּדוּשִׁים וְהוּא הַיּוֹדֵעַ שֶׁצִּעְרֵי הָיָה גְּדוֹל יוֹתֵר מִצִּעַר הָאֲנָשִׁים הַתְּפוּסִים בְּמָטוֹס...".

'וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם' - נָתַן עֵינָיו וּלְבוֹ

וְאִכֵּן זֶה הַכַּחַ הַטָּמוּן בְּתַפְלָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁבְּהִיּוֹתוֹ בְּבַחֲיִנַת 'לִבָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל', הוּא כּוֹאֵב אֶת צָרָתוֹ שֶׁל כָּל יְהוּדֵי וִיהוּדֵי כְּאֵלוֹ הֵיטָה צָרָתוֹ הַפְּרָטִית, מִמַּשׁ נִכְנָס לְמַצָּבוֹ וְלִכְאָבוֹ, וְהָרִי הוּא כְּדִגְמַת מִשָּׁה רַבָּנוֹ בְּשַׁעַת שֶׁעָבוּד מִצָּרִים, שֶׁהַעֲדָה עָלָיו הַתּוֹרָה 'וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם', וּבְרַש"י: "נָתַן עֵינָיו וּלְבוֹ לְהִיּוֹת מִצָּר עֲלֵיהֶם".

וּמִדָּה זֹה רָאִינוּ בְּאֶפֶן מִפְּלִיא בְּמֶרֶץ פֶּאֶר הַדּוֹר וְהַדּוֹר גְּאוֹן יִשְׂרָאֵל רַבָּנוֹ עוֹבְדֵי יוֹסֵף וִיעֲזָא, וְכַפִּי שֶׁהַעֲדִיד בָּנוּ הַגְּאוֹן הַגְּדוֹל רַבִּי דּוֹד יוֹסֵף שְׁלִיט"א, שֶׁפָּעַמִּים רַבּוֹת הָיוּ נִכְנָסִים אֲלָיו יְהוּדִים וּמִתְנַגִּים בְּפָנָיו אֶת צָרָתָם, אֶת כְּאֵבָם, זֶה מִסְפָּר עַל מַחֲלָה, הַשְּׁנִי עַל יְתֻמּוֹת, הַשְּׁלִישִׁי עַל עֲנִיּוֹת קָשָׁה מִנְּשָׂא, וּמֶרֶץ, שֶׁכָּל מִשָּׂא הַדּוֹר מִנָּח עַל כֶּתֶפָיו, מְקַשֵּׁיב לְצָרוֹתֵיהֶם וְדִמְעוֹת זֹלָגוֹת מֵעֵינָיו.. פְּשוּט בּוֹכָה בְּדִמְעוֹת שְׁלִישׁ... הָיוּ פָּעַמִּים שֶׁהִסֵּב פָּנָיו מֵהֶם אֶל הַקִּיר, וּכְתַפּוֹ רוֹטְטוֹת מִבְּכִי, וְזֹאת כְּדִי שֶׁלֹּא לְהוֹסִיף צָעַר עַל צָעֲרָם, כְּאֵב עַל כְּאֵב... וְאַחֵר כֶּף הָיָה מְבָרַךְ אוֹתָם מִקִּירוֹת לְבוֹ הַטָּהוֹר, וְאִכֵּן בְּרַכּוּתָיו הָיוּ מִתְקַיְּמוֹת בְּמִלּוּאָן, זֶהוּ כַּח הַצַּדִּיק שֶׁמִּתְפַּלֵּל מֵעַמֶּק הַלֵּב.

'שְׁנוֹי הַשֵּׁם' בְּאִישׁוֹן לִילָה...

פַּעַם בְּשַׁעַת מֵאַחֶרֶת בְּלִילָה, הִגִּיעוּ לְהַגְאוֹן רַבִּי שְׁלֹמֹה וְלָמָּן אוֹיְעֶרְבָאָךְ זצ"ל לְשִׂאֵל בְּעֲצָתוֹ בְּעֶנְיֵן הוֹסַפְתָּ שָׁם לַחֹלָה אֲנוּשׁ. הוּא הִכְרִיעַ שֶׁאִכֵּן כְּדָאִי לְהוֹסִיף שָׁם לַחֹלָה, אֵךְ מִיָּד פָּנָה אֶל הָאֲנָשִׁים בְּשִׂאֵלָה: "הָרִי לְשֵׁם שְׁנוֹי הַשֵּׁם צָרִיךְ מִנֵּן, וְהִכֵּן תִּשְׁיָגוּ מִנֵּן אֲנָשִׁים בְּשַׁעַת מֵאַחֶרֶת זֹה שֶׁל הַלִּילָה?".

הֵם נִסּוּ לְהַעֲלוֹת אֶפְשָׁרִיּוֹת שׁוֹנוֹת, אֵךְ רַבִּי שְׁלֹמֹה וְלָמָּן הִטִּיל סֶפֶק אִם אֶפְשָׁרִי

פְּרִשֵׁת לָךְ לָךְ

הילדים הבריאים. וברוך ה' גדלה ונשאה והקימה משפחה ענפה בישראל!

שִׁתְף לְצֶרֶת כָּל יְהוּדֵי

מספר על הגאון רבי יהודה צדקה וצ"ל (ראש ישיבת פורת יוסף): מרב אהבתו שאהב את ישראל קדושים, יחיד כרבים, היה משתתף עמם בצערם, כמי ש"בכל צרתם לו צר". והיה שופך מעמק לבו צקון-לחש לרוחם ולשוועתם. בכל מקרה ששמע אודות יהודי חולה או שרוי בצרה, נתמלא כלו כאב ועגמת נפש, כאלו הוא עצמו נתון באותו מצב. בכל מקרה כזה, חשב קדם כל מה ביכולתו לעזור, מה נתן לעשות כדי להקל על האיש בצרתו, או על החולה המטל על ערש דוי: אולי רופא מתאים? אולי עזרה כספית? אולי עידוד נפשי במלים מפייסות? והיה מזדרז ומסמיק מחשבה למעשה, אולם רק לאחר שהשלים והגיש עזרתו באופן מעשי, עמד לעורר רחמי שמים על האיש המסכן, בתפלה ובתחנונים.

עצת ה'מתפלל על חברו'

בא יהודי לפני האדמו"ר רבי דוד מלעלוב וצ"ל, והתלונן בפניו על חברו שפתח חנות מול החנות שלו, ובה אותן הסחורות שהוא סוחר בהן. "כעת" - התאונן האיש - "פחות קונים יפנסו לחנותי".

השיב לו רבי דוד: "יש לי עצה טובה בשבילך, הלא אמרו חז"ל: 'כל המתפלל על חברו והוא צריך לאותו דבר נענה תחלה'. אם כן, תתפלל ותבקש מהקדוש ברוך הוא שישלח קונים לחברך, וממילא גם אתה תושע...".

פיוצא בזה ספר הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א, ראש ישיבת 'עטרת ישראל':

"לפני מספר שנים בקרתי בחוצה לארץ, שם פגשתי בזוג שהיה חשוף בנים שנים

והמשיך המשגיח באמירת פרקי תהלים נרגשת עם כל בני הישיבה, ומיד לאחר התפלה השתפר מצבו של הבחור, עד כי הבריא לגמרי. כיום הוא אחד מגדולי מרביצי התורה בארצות הברית, וזכה להעמיד דור ישרים.

הרבי הקדוש שהפך ל'שליח'

ספר הגאון רבי שלום שבדרון וצ"ל, על תלמיד חכם בירושלים שבתו היתה כבת שנתים ומחצה ועדיין לא הלכה על רגליה. אחריה נולדה עוד בת שכבר הראתה סימני הליכה, ואלו הראשונה - אף לא הניעה רגליה. הלכו ההורים אל טובי הרופאים והם לא מצאו שום פתרון. אחד מהם הרחיק לכת באמרו, כי אין לה שום תקווה, ואף התבטא באטימות לבו ואמר: כמו שייצמחו שערות בכף ידי, כך היא תוכל להלך על רגליה...

בצר להם, החליטה אמא של הילדה להכנס אל האדמו"ר הקדוש רבי שלום מ'ק'ה מזוויקה וצ"ל ולבקשו להעתיר בעד הילדה. היא ספרה בפניו את כל המעשה עם הילדה, אף פרטה את יחסיה, כי היא נכדה למהרש"ם מברעין וצ"ל. כך עמדה ובכתה על מצב הילדה, ואלו האדמו"ר משיב לה: "וכי מה אני יכול לעשות?". באשר שמעה כך, התפחה בבכי עוד יותר ולא חדלה מלהפציר באדמו"ר שיתפלל, כי לבטח יענו משמים לתפלתו.

האדמו"ר הררה מעט והשיב: "הלא יש סגלה בדוקה, הולכים לכתל המערבי ארבעים יום רצופים ונענים!", השיבה לו: "וכי כיצד יכולה אשה צעירה, מטפלת בילדים, ללכת ארבעים יום רצופים לכתל?", שוב ענה לה האדמו"ר: "ומה אני יכול לעשות?" אזרה היא עז והשיבה: "שהרבי ילך בשבילי!" ואז חשב הרבי עוד רגע ואמר: "טוב, אלך!" ופטרנה לשלום בברכה שה' יעזר.

והנה ביום הארבעים ממש, כשהילדה ישבה על כסא ולצדה זחלה אחותה הצעירה ממנה, קמה הילדה והתחילה לפתע ללכת ככל

פְּרִשֵׁת לָךְ לָךְ

בְּכָל מִינֵי רְדִיפוֹת וְיָרְדוּ לְחַיָּיו. פֶּעַם בְּלָכְתוֹ בְּשׁוֹק לְדַבֵּר מִצְוָה, הִשְׁלִיכוֹ אֱלֻמוּנִים שְׁקוּץ עַל רֹאשׁוֹ. מִיָּד רָעָשָׁה הָעִיר, הִיָּתְכֵן לְהִשְׁפִּיל אֶת כְּבוֹד מְרָא דְאַתְרָא עַד עָפָר?

הַשְׁתִּיק הָרַב אֶת הַתּוֹכְעִים עֲלֻבוֹנוֹ, חֲזַר לְבֵיתוֹ וְנִכְנַס לְחֻדְרוֹ הַמִּיָּחָד. כְּשֶׁנִּכְנְסָה אִשְׁתּוֹ מִצְאָתוֹ בּוֹכָה. פָּנְתָה אֵלָיו בְּפִלְיָאָה: מִדּוּעַ אַתָּה בּוֹכָה וּמִצְטַעֵר, וְכִי בִשְׁבִיל הָרִיקִים הִלְלוּ כְּדָא לְבָבוֹת? הִשְׁיִבָה רַבִּי שְׁלֵמָה זְלָמָן: בּוֹכָה אֲנִי וּמִתְפַּלֵּל שֶׁלֹּא יַעֲנִשׁוּ הַלְלוּ חֲלִילָה מִן הַשָּׁמַיִם עַל יָדֵי...

וְהַצַּדִּיק רַבִּי יִחְיָאל מִיכָל מְזֻלוֹטְשׁוֹב זִיע"א צָנָה לְבָנָיו: תִּתְפַּלְלוּ בְּעַד שׁוֹנְאֵיכֶם שִׁיְהִיָּה לָהֶם רַק טוֹב. כְּסֻבּוֹרִים אַתֶּם שְׂאִין זֶה עֲבוּדָת ה'! עֲבוּדָה זֹאת גְּדוּלָה מִתְפַּלָּה...

כָּל תְּפִלָּה - דִּינָה לְהִתְקַבֵּל

כַּחַה שֶׁל תְּפִלָּה - לְמַדְנֵנוּ בְּאֵין-סֶפֶר מְקוֹמוֹת, בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב וּבַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פִּה. וְאִפְלוּ תְּפִלָּה שֶׁלְכַאוּרָה אֵין לָהּ כָּל הַצִּדְקָה, מַעֲצָם הַיּוֹתֵה תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה מֵאֵת הַבּוֹרָא - דִּינָה לְהִתְקַבֵּל.

וְדָבָר זֶה מִצְאָנוּ בְּמַחֲלַקַת קֶרַח וְעֵדְתוֹ, שְׁנֵאֲמַר בַּתּוֹרָה (בְּמִדְבָּר טו, טו) "וַיַּחֲדָר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל ה' אֵל תִּפְּנֵן אֶל מִנְחָתָם", וּפֶרֶשׁ רַש"י: "הִקְטַרְתָּ שֶׁהֶם מִקְרִיבִים לְפָנָי מִחֶרֶץ אֶל תִּפְּנֵן אֲלֵיהֶם", וְהַרְמַב"ן פֶּרֶשׁ: "אֵל תִּפְּנֵן אֶל קֶרֶבֶן שִׁיקְרִיבוּ לְפָנָי וְאֵל תְּפִלָּה שִׁיְתְּפַלְלוּ לָךְ, כִּי כָּל הַקֶּרְבָּנוֹת גַּם הַתְּפִלָּה יִקְרְאוּ מִנְחָה בְּכָתוּב".

וְלְכַאוּרָה תְּמוּהָ מְאֹד, לָמָּה צָרִיף מֹשֶׁה לְהִתְפַּלֵּל עַל כָּךְ? וְכִי סִלְקָא דַּעְתָּךְ שֶׁה' יִפְנֶה לְמִנְחָתָהּ שֶׁל עֵדְת קֶרַח, וַיִּתֵּן בְּכַף אֲשׁוּר וְהוֹכִיחָה לְכַפִּירָתָם בְּנִבּוּאָת מֹשֶׁה? אֵלָּא הוּא אֲשֶׁר אֲמַרְנוּ, לְלַמֶּדֶךָ מָה אֲדִיר כַּחַה שֶׁל תְּפִלָּה, כָּל תְּפִלָּה הִיא בְּעֵלְת עֲצָמָה, וְאֵף תְּפִלָּתָם שֶׁל

רַבּוֹת לֹא עָלִינוּ, וְלִבְסוֹף נוֹשְׁעוּ בְּבֶן. הָאֵב הַמֵּאֲשֵׁר סֶפֶר לִי כִּי־צַד זָכָה לִישׁוּעָה הַנִּפְלְאָה:

הִיָּה זֶה לְאַחַר שְׁשָׁנִים רַבּוֹת שֶׁכָּחוּ הוּא וְאִשְׁתּוֹ שִׁיחַ בְּפָנָי בּוֹרָא עוֹלָם לְהַפְקֵד בְּזֹרַע שֶׁל קִיָּמָא, אֵף לֹא נוֹשְׁעוּ. בְּצַר לוֹ הַחֲלִיט הָאִישׁ לְפָנוֹת אֶל רַבּוֹ שִׁיְתֵן לוֹ בְּרַכְתּוֹ וְעֲצָתוֹ. אוֹתוֹ רַב אָמַר שִׁישׁ לוֹ דְּבַר-מָה לוֹמַר לוֹ בִּיחִידוֹת, וְלְאַחַר שִׁיִּצְאוּ הַנוֹכָחִים מִהַחֲדָר, נִאֲנַח הָרַב וְתָנָה בְּפָנָי הָאִישׁ אֶת צַעְרוֹ: גַּם לוֹ יֵשׁ בֶּן נְשׁוּי שְׁנַיִם אֲרָכוֹת, וְלֹא נִפְקֵד בְּבָנִים, לְמִירוֹת תְּפִלוֹתָיו הַרְבּוֹת, וְהֵלֵא חַו"ל אָמְרוּ כִּי הַמִּתְפַּלֵּל עַל חֲבֵרוֹ וְהוּא עֲצָמוֹ צָרִיף לְאוֹתוֹ דְּבַר נִעְנָה תְּחִלָּה, "לִכֵּן עֲצָתִי לָךְ" - אָמַר לוֹ הָרַב - "שְׁמַעְתָּה וְהִלָּאָה תִּקְדִּישׁ תְּפִלוֹתֶיךָ לִישׁוּעַת בְּנֵי וְתִזְכִּיר שְׁמוֹ, בְּמִקְבִּיל אֲבִיכָשׁ מִבְּנֵי שִׁיְתְּפַלְל רַק עָלֶיךָ וְיִזְכִּיר אֶת שְׁמֶךָ".

אוֹתוֹ רַב קָרָא לְבָנוֹ, סֶפֶר לוֹ אֶת כָּל הַמַּעֲשֶׂה וְהַעֲצָה שְׂאֲמַר, וְאָז אָמְרוּ שֶׁלְשֶׁתָּם בְּהַתְּנָגְשׁוֹת אֶת מֵאֲמַר חַו"ל: "הַמִּתְפַּלֵּל עַל חֲבֵרוֹ וְצָרִיף לְאוֹתוֹ דְּבַר הוּא נִעְנָה תְּחִלָּה", כְּשֶׁמֵּאֲאוֹת יוֹם וְהִלָּאָה כָּל אֶחָד מֵהֶם מִתְפַּלֵּל עַל זֻלָּתוֹ.

בְּאוֹתָהּ שָׁנָה נִפְקְדוּ שְׁנֵיהֶם בְּזֹרַע שֶׁל קִיָּמָא, וְהִילָּדִים בְּשִׁתֵּי הַמִּשְׁפָּחוֹת נוֹלְדוּ בְּאוֹתוֹ יוֹם מִמֶּשׁ!...

תִּתְפַּלְלוּ בְּעַד שׁוֹנְאֵיכֶם!...

חֲשִׁיבוֹת הַתְּפִלָּה עַל הָאֲחֵר, אֵינָה רַק בִּיחּוֹס לְאַנְשִׁים כְּשָׂרִים יְרֵאִים וְשְׁלָמִים, אֵלָּא יֵשׁ לְהִתְפַּלֵּל אֵף עַל הָרָשָׁעִים וְאֵלּוֹ שְׁנִיָּאִים לְכַאוּרָה חֲסִרֵי תִקְנָה, וְכַפִּי שֶׁהִזְכֵּרְנוּ אֶת הַתְּבִיעָה עַל נַח, בְּמָה שֶׁלֹּא הַתְּפִלָּה עַל הַצִּלַּת דּוֹרוֹ, דּוֹר הַמְּבוּל, עַל אֵף הַיּוֹתֵם רָעִים וְחַטָּאִים לָהּ בְּאִפְּן כְּמַעַט בְּלִתֵּי הַפִּיךְ.

לְגֵאוֹן רַבִּי שְׁלֵמָה זְלָמָן לִיפְשִׁיץ אֲב"ד וְרֹשָׁא, הָיוּ מִתְּנַגְּדִים רַבִּים, הִלְלוּ רַדְפוֹ אוֹתוֹ

כְּרִשִׁית לָךְ לָךְ

אֵלָּא יבֹאֲר, שְׂאֲכֵן מִצַּד מַעֲלָת הַתְּפִלָּה, הַמִּתְפַּלֵּל עַל חֲבֵרוֹ, תְּפִלָּתוֹ גְּבוּהָה בְּמַעֲלָתָהּ מִהַמִּתְפַּלֵּל עַל עַצְמוֹ, כְּדִבְרֵי הַמְּבִי"ט שֶׁהִבְאֵנוּ לְעִיל, שֶׁכֵּן הִיא תְּפִלָּה לְשֵׁם שְׁמַיִם, וְלֹא לְשֵׁם תוֹעֵלָת אִישִׁית. אוֹלָם מִצַּד הַכּוֹנֶה וְעִמָּק הַלֵּב שֶׁל הַתְּפִלָּה, בּוֹדָאֵי שֶׁתְּפִלַּת הַחוּלָה עַל עַצְמוֹ נִשְׁאֵת מְקִירוֹת הַלֵּב יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר תְּפִלָּתָם שֶׁל אֲחֵרִים הַמִּתְפַּלְלִים עָלָיו, אֲזִי מִבְּחִינָה זֹאת - כֹּחַ תְּפִלָּתוֹ חֲזָק יוֹתֵר.

לִפְנוֹת לְבוֹרָא בְּאִפֶּן יִשְׂרָאֵל

וּמִסְפָּר כְּאֲשֶׁר יֵצֵא שְׁמוֹ שֶׁל ה' חֲפֵץ חַיִּים, בְּעוֹלָם, וְרַבִּים הִחֲלוּ לְבוֹא אֵלָיו לְבַקֵּשׁ בְּרָכוֹת מִפִּיו, תָּמִיד וְאָמַר: הֵיטָכֵן שֶׁבְּמִקּוֹם שְׁנִמְצָא הַמֶּלֶךְ יִגִּישׁוּ בְּקִשּׁוֹת לַעֲבֹדוֹ? הֲלֹא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ וּבְעַצְמוֹ מְצוּי בְּקִרְבְּתְּכֶם, וּבִיְדֵיכֶם לְהַצִּיעַ אֶת בְּקִשְׁוֹתֵיכֶם יֵשֶׁר לִפְנָיו, וְלָמָּה לָכֶם לִפְנוֹת לְאָדָם קָטָן וּפְשוּט כְּמוֹנֵי שְׂאִין בִּידוֹ לַעֲזֹר לָכֶם?

פַּעַם בָּעֵת בְּקוֹרוֹ בְּעִיר אַחַת, הִתְאַסֵּף קָהָל רַב סְבִיבּוֹ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְהַתְפַּלֵּל עֲבוּרָם, פָּנָה אֲלֵיהֶם הַחֲפֵץ חַיִּים וְאָמַר: "אֲבֵא אֵינְנוּ מְרַצָּה כְּשֶׁבָנוּ שׁוֹלַח אֵלָיו אֶת בְּקִשְׁתּוֹ בְּאִמְצָעוֹת בְּנוֹ הָאֲחֵר, הָרִי כְּלָנוּ בָּנִים לְמִקּוֹם, וְעַל כָּל אֶחָד לִפְנוֹת יֵשֶׁר אֵלָיו בְּבִקְשׁוֹתָיו, וְאִם מִי מִקְרַבְנוּ מְרַגִּישׁ שְׂאֲבִינוּ שֶׁבְּשְׁמַיִם מִתְרַעַם עָלָיו קִצָּת, הָרִינִי מִבְּטִיחַ לָכֶם שֶׁהוּא מִתְאַוֶּה מְאֹד מְאֹד שֶׁנִּרְצָה וּנְפִיס אוֹתוֹ וּמִצָּפָה לְתִפְלָתוֹ וּלְשׁוּבָנוּ אֵלָיו.

וְהִנֵּה מִיַּעַץ לְכָל אֶחָד שֶׁיִּתְבּוֹדֵד בִּפְנֵיתוֹ וַיִּשְׁפֹּף שִׁיחוֹ לִפְנֵי ה' בְּדִבְרֵים הַיּוֹצֵאִים מִן הַלֵּב, כִּבְּנֵן אֶל אָבִיו, וַיִּבְקֹשׁ מִמֶּנּוּ שִׁירְחָם עָלָיו וַיִּגְמַל עִמּוֹ חֶסֶד, וְאִזּוּ מִבְּטָח לוֹ שֶׁה' יוֹשִׁיעֵהוּ וַיִּשְׁמַע לְבִקְשָׁתוֹ.

אֵל תִּתְפַּלֵּל, אֵלָּא תִצְעֵק!

רַבּוֹת סֵפֶר עַל הַמְדַּרְגָּה הַרְמָה בְּהַשְׁגַּת כֹּחַ הַתְּפִלָּה וּכְוִנָּתָהּ, אֲלֵיָהּ הָעֶפִיל וְכֵה זָכָה הַגָּאוֹן

הַנוֹעֲדִים עַל מֹשֶׁה וְעַל ה' יְכוּלָה הִיא לְהַתְקַבֵּל, לָכֵן הַצֵּרוֹךְ מֹשֶׁה לְהַתְפַּלֵּל שְׁלֹא יִשְׁעָה ה' לְמִנְחָתָם - תְּפִלָּתָם.

כֹּחַה שֶׁל תְּפִלָּה מְעַמָּק הַלֵּב

עוֹד יֵשׁ לְדַעַת, כִּי כֹחַ מִיָּחָד מְצוּי בַּתְּפִלָּה מְעַמָּק הַלֵּב, וְכַמָּה שֶׁהַתְּפִלָּה נִשְׁאֵת יוֹתֵר מְעַמָּקָא דְּלֵבָא, מִהַמְקוֹם הָעִמָּק בְּיוֹתֵר שֶׁבַּלֵּב - כִּף גְּדוֹל כֹּחָה לְבַקֵּעַ שְׁעָרֵי שְׁמַיִם.

וְכֵן מְצִינוּ שֶׁהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, בְּהִיּוֹתוֹ עוֹמֵד לִפְנֵי וְלִפְנֵי, ב'קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים', נוֹשֵׂא תְּפִלָּתוֹ וּמִבְקֵשׁ: "שְׁלֹא תִכְנַס לִפְנֵיךְ תְּפִלָּתָם שֶׁל עוֹבְרֵי דִרְכִּים", הַכֹּהֵן נוֹשֵׂא תְּפִלָּה מִיָּחָד שְׁלֹא יַעֲצֵרוּ גִשְׁמֵי בְּרָכָה מִפְּנֵי תְּפִלָּתָם שֶׁל אֵלּוֹ הַמְּצוּיִים בְּדֶרֶךְ, וְאִינֶם מוֹצֵאִים מַחֲסֵה וּמִסְתוּר מִן הַגִּשְׁמִים.

וּמִפְּלִיא לְכַאוּרָה, וְכִי יִתְכַּן שֶׁבְּעֲבוּר חֶסֶד נִוְחוֹת שֶׁל מִסְפָּר אֲנָשִׁים בּוֹדְדִים, יִפְסְקוּ גִשְׁמֵי בְּרָכָה וְיִגְדְּבָה הַמְּרוּם אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ? אֵלָּא כִּינּוֹן שֶׁעוֹבְרֵי דִרְכִּים מְצִטְעֵרִים מְאֹד מִהַגִּשֵׁם, הָרִי שֶׁתְּפִלָּתָם נִוְכַעַת מְקִירוֹת לֵבָם, וּמִתּוֹךְ הַכֹּרָה חוֹשִׁית טְהוֹרָה שֶׁרַק הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַמְּחַזִּיק מִפְּתַח שֶׁל גִּשְׁמִים, יְכוּל לְהוֹשִׁיעֵם, לְפִיכֵךְ תְּפִלָּה טְהוֹרָה שְׂכּוּזָה הַנִּשְׁאֵת מְעַמָּקָא דְּלֵבָא, בּוֹקֵעַת רְקִיעִים וּמַגַּעַת עַד כְּסֵא הַכְּבוֹד. עַל כֵּן אֵין בְּרָרָה בְּיַד הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, אֵלָּא לְהַתְפַּלֵּל בְּרַגַע הַכִּי מְקַדֵּשׁ בְּשָׁנָה, שְׁלֹא תִתְקַבֵּל תְּפִלָּתָם, וְלֹא יִפְסְקוּ הַגִּשְׁמִים מִלִּירֵד עַל פְּנֵי הָאָדָמָה.

וּלְפִי זֶה, מְצִינוּ פֶתַח לִישׁב סְתִירָה הַמְּצוּיָה לְכַאוּרָה בֵּין מֵאֲמָרֵי חַו"ל, מִחַד גִּיסָא אֲמָרוּ 'כָּל הַמְּבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל חֲבֵרוֹ וְהוּא צָרִיךְ לְאוֹתוֹ דְּבָר, הוּא נִעְנֶה תְּחִלָּה', מִשְׁמַע שֶׁתְּפִלָּה עַל חֲבֵרוֹ, עֲדִיפָה מִתְּפִלַּת הָאָדָם עַל עַצְמוֹ, וּמֵאִידֶךָ אֲמָרוּ (יִלְקו"ש וַיֵּאָר רַמְזוֹ צד): "יָפָה תְּפִלַּת הַחוּלָה לְעַצְמוֹ מִתְּפִלַּת אֲחֵרִים", מִשְׁמַע שֶׁתְּפִלַּת הָאָדָם עַל עַצְמוֹ עֲדִיפָה מִהַכָּל?

פְּרִשְׁת לָהּ לָהּ

אֶחָד מִתְלַמְּדֵי הַקְּרוֹבִים שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלֵמָה זְלַמֵּן אוֹיֶערֶבֶאך וצ"ל, תָּנָה בְּפָנָיו אֶת מִכְאוּבָיו וְאֶת סִבְלוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁלֵמָה זְלַמֵּן בְּקוֹל רֶךְ וּבְחֶבֶה: "אֲנִי מַעֲוֵלָם לֹא פִּרְטִיתִי אֶת צְרוּתִי וְאֶת תַּחֲלוּאֵי בִּפְנֵי בְּנֵי אָדָם. כֹּאֲשֶׁר כָּאֵב לִי מִשְׁהוּ, אוֹ כְּשֶׁהִפְרִיעַ לִי דָּבָר כָּל שְׁהוּא, הֵייתִי עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל לָהּ שְׂיִיטִיב עִמִּי..."

כְּשֶׁתִּפְנֶה אֶל ה' לְבָדוּ - תָּבוֹא הִישׁוּעָה
מַעֲשֶׂה בְּצַדִּיק רַבִּי אֶהֱרֹן מֵאוֹסְטְרָא וצ"ל, הַמְּכַנֶּה "דּוֹקְטוֹר גֶּאָרְדִּיא", תְּלַמְּדוֹ שֶׁל הַמַּגִּיד הַגָּדוֹל מִמַּעֲזָרִיטֵשׁ וצ"ל, שֶׁהָיָה בַּעֲבֹרוֹ יְהוּדִי מִתְבּוֹלֵל, רוֹפֵא לְמֶלֶךְ פְּרוּסְיָה, וְנִהְפָּךְ לְבַעַל תְּשׁוּבָה מְבָרֵךְ.

עָרַב אֶחָד, נִכְנָסָה אֶל בֵּיתוֹ בְּכֹהֶלָה נִעְרָה יְהוּדִיָּה, וְקָרָאָה לוֹ בְּקוֹל נִפְתָּד שִׁיבּוֹא לְהַצִּיל אֶת אֲבִיהָ שֶׁהוּא חוֹלָה אָנוּשׁ. קָם הָרוֹפֵא וּבְמַתִּינּוֹת הַחַל לְסַדֵּר אֶת תְּלַפְשָׁתוֹ, לְצַחֲצַח נַעֲלָיו, לְנָקוֹת בְּמִכְרָשֶׁת אֶת כּוֹבְעוֹ, כְּמִי שְׁאִינוֹ מִמַּהֲרָ לְלָכֶת.

יָדְעָה הָעֵלְמָה שֶׁכָּל רִגְעַ יָקָר וְגוֹרְלִי, פְּכָרָה יָדֶיהָ מְרִב צֶעַר, וּלְבָסוֹף בְּגָדֵל יְאוּשָׁה קָרָאָה בְּנִהְמַת לָבָה: "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם! גַּם הָרוֹפֵא אִינוֹ נִחְפָּז לְבוֹא, הוֹשִׁיעָה אֲפּוֹא אֶתָּה לְבָדֶךָ!".

מִיָּד אָמַר לָהּ רַבִּי אֶהֱרֹן: "לְכִי לְשָׁלוֹם, שִׁכְבִּי הַיּוֹטֵב לְאַבָּא וְיִבְרִיא..."

וְאָכֵן כֶּךָ הָיָה.

לְאַחַר מִכֵּן הִסְבִּיר רַבִּי אֶהֱרֹן לְמַקְרָבָיו: "מִדְּבָרֵיהָ הַכֹּרֶתִי שֶׁהִמָּצֵב לְאַחַר יְאוּשָׁה, וְרַק לָהּ הִישׁוּעָה, עָשִׂיתִי אֲפּוֹא פְּעֵלָה לְשִׁבְרָה אֶת לָבָה עוֹד יוֹתֵר עַד שֶׁתִּצָּעַק מִעֲצָמָה אֶל ה' וְתִמְשִׁיךְ יְשׁוּעָה מִמָּרוֹם..."

ה' יִזְכְּנוּ לְהִתְחַזֵּק בְּעֲבוּדוֹת שֶׁהִזְכִּירָנוּ, לָךְ לָךְ מֵאֲרָצְךָ, לְהִתְחַזֵּק בְּעֲבוּדַת ה' מִתּוֹךְ הַכִּלִּים שֶׁהִבּוֹרָא נָתַן לָנוּ. וְכֵן לְהִבִּין אֶת חֲשִׁיבוֹת

רַבִּי שְׁמִשׁוֹן פִּינְקוּס וצ"ל. מְרַגְלָא בְּפוֹמִיָּה, כִּי הִתְפַּלֶּה הָרִי הָיָה נֶשֶׁק מִצֵּין שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִעֲנִיק בְּטִבְעַ הַבְּרִיאָה בִּיד כָּל אָדָם, בְּלִי כָּל קֶשֶׁר לְמִדַּת זְכוּיָתוֹ, וּבִלְבָד שְׂשִׁישִׁים מִבְּטַחוֹ בְּהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּצָּעַק אֵלָיו בְּכָל לְבוֹ. וְהָרִי עָבְדָה מְנִי רְבוּת:

אֲבָרָךְ אֲשֶׁר שְׁנִים רְבוּת לֹא זָכָה לְהִפְקֹד בְּפָרִי בָטָן, וְאֲשֶׁר הִשְׁתַּדְּלִיּוֹת טִבְעִיּוֹת וּסְגֻלוֹת רְבוּת עָשָׂה, אָךְ לֹא הוֹעִיל, נִגַּשׁ יוֹם אֶחָד לְרַבִּי שְׁמִשׁוֹן פִּינְקוּס וְתָנָה לְפָנָיו אֶת צָרָתוֹ, שִׁפְף בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ אֶת צִקוֹן לְבוֹ. רַבִּי שְׁמִשׁוֹן לֹא הִרְבֶּה בְּדִבְרִים. הוּא הִזְמִינוֹ לְבוֹא אֵלָיו בְּשַׁעַת לֵילָה מְאַחֲרֶת. הִכְנִיסוֹ לְמִכּוֹנִית, וְנִסַּע עִמּוֹ בְּדֶרֶךְ עֶפְרַיִם אֶפְרַיִם לְחֻצְרִים. אִי שָׁם בְּאִמְצַע הַדֶּרֶךְ בְּמִקּוֹם שׁוּמֵם וְחֲשׁוּף הוֹרִיד אֶת הָאֲבָרָךְ וְאָמַר לוֹ: "אֲנִי מִשְׁאִיר אוֹתָךְ כָּאֵן. בּוֹדֵד בְּחֲשֶׁכָה. אֵל תִּדְבֹר עִם ה' רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גַּם אֵל תִּתְפַּלֵּל. אֵלָּה תִּצָּעַק! תִּצָּעַק מִקְרִיּוֹת לְכָךְ אֵל בַּעַל הַרְחָמִים עַד שֶׁיִּשְׁמַע קוֹלְךָ אוֹלֵי יְחוּס וִירְחָם... בַּעֲדוֹר כְּשֶׁעָה אֲשׁוּב לְאַסֵּף אוֹתָךְ..."

וְאָכֵן, הִתְפַּלֶּה נִעְנָתָה - מִסְפָּר כִּיּוֹם הָאֲבָרָךְ בְּחִיּוֹף - יֵשׁ לִי יְלָדִים טוֹבִים וּמִצְלָחִים בְּרוּךְ ה'.

מֵאִמְתִּי זָכָה רַבִּי שְׁמִשׁוֹן לְהַפִּיר בְּכֹחָה שֶׁל תְּפִלָּה? מִהִיּוֹתוֹ בְּגִיל שִׁבְעָה! וְכֶךָ מִסְפָּר אָבִיו שְׁלִיט"א: בְּאַחַד הַיָּמִים, וְהוּא יָלַד קֶטֶן כֶּן שִׁבְעָה, בְּקֶשׁ שְׁמִשׁוֹן לְלָכֶת עִמִּי לְבֵית הַכְּנֶסֶת. לֹא קִבַּלְתִּי אֶת בְּקֶשְׁתּוֹ וְהִילַד נּוֹתֵר בְּבֵית וְהִנֵּה כְּחֹלֶף מִחֲצִית הַשָּׁעָה בִּהְיוֹתִי בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, נִכְמְרוּ רַחֲמֵי עַל הַיָּלַד וְהִחֲלִטְתִּי בְּכָל זֹאת לְהִבְיָאוֹ... חֲזַרְתִּי הַבֵּיתָה וְהִנֵּה רוֹאָה אֲנִי אֶת הַיָּלַד יוֹרֵד בְּמַדְרָגוֹת וְצוֹעֵד לְקִרְאָתִי, שְׁאֵלְתִּיו: "לֹאֵן אֶתָּה הוֹלֵךְ?", "אֲבָא" - הִשִּׁיב הַיָּלַד נִרְגָּזוֹת - "הִתְפַּלַּלְתִּי לָהּ שֶׁתִּתְחַרֵּט וְתָבוֹא לְקַחֵת אוֹתִי, וְהֵייתִי בְּטוֹחַ שְׁנֵה יָקָרָה אֲזִי הִתְחַלַּתִּי לְלָכֶת..."

פְּרִשֵׁת לָךְ לָךְ

החל לגדל זקן, רב שעות היום יושב בַּחֲצָר וקורא תהלים... בספוק עקבתי אחר התקדמותו המטאורית, אבל גם הרגשתי החמצה... שש שנים אני גר לידו, ובחיים לא ראיתי לנכון לדבר עמו על תורה ומצוות, להציע לו הנחת תפלין... מסתבר שהוא פשוט שוע למעט רוחניות, ואותו בחור חב"דניק קצר בקלות את פרות צמאוננו. אלו הייתי יוצא מעט מד' אמותי, הייתי אני זוכה בזכות אדירה זו, להשיב יהודי לצור מחצבתו. מאותו יום ואילך למדתי להתבונן סביבי, וברוך ה' זכיתי לקטף כמה פרות, ואף זאת בלא מאמץ גדול, רק מעט שימת לב."

וכן נלמד להתחזק בעבודת התפלה, להתפלל מעמק הלב על עצמנו, להתפלל על אחרים, על כלל ישראל שישובו בתשובה שלמה, על כל חולי עמך ישראל, אין תפלה ששבה ריקם, ונזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו, אמן.

קרוב רחוקים והשבת בנים אוכדים תחת פנפי השכינה, בנים עברו היה קשה מאד להשפיע על אנשים, הם עוד נתנו אמון ב"אור" ההשפלה (במרכאות כפולות...), אבל בדורנו אנו, רב ההולכים בחשך, מרגישים חסר ספוק בדרךם, חשים כמו שבויים בעולם הגשמי הקר והמנפר, הם רק מחכים שנושיט להם יד, נכון אותם מעט, וכבר נראה את המהפך שהם עושים בחייהם.

ספר אברהם אחד, שמקום מגוריו באחת הערים החלוניות: "שכני הגר בבית הסמוך לביתי, הוא יהודי חלוני חזק וטוב לב, תמיד היו לנו יחסי שכנות טובים, התנהגנו באדיבות זה לזה, ברכנו לשלום האחד את השני, ותו לא, 'חיה ותן לחיות'... כך עברו להם חמש - שש שנים, והנה יום אחד אני רואה בחור חסיד חב"ד נכנס לחצר ביתו של אותו יהודי, ומציע לו הנחת תפלין. לא עברו אלא ימים מספר, וכבר שכני הניח כפה גדולה על ראשו,

בונים את בית ה'

משכן לאביר יעקב

182 ש"ס << גימטריה יעקב

שותפות חודשית בבניית

מקום תורה, תפילה וטהרה

כל תורם - שותף.

כל שותף - אבן בבניין.

זה הזמן לקחת חלק.

